

RECEPȚIONAT

Ministerul Educației și Cercetării

_____ 2026

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2026

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN MOLDOVA
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL
pentru etapa 2025
privind realizarea subprogramului de cercetare în cadrul
programului instituțional de cercetare al organizației (2024-2027)

Titlul subprogramului **Fortificarea rezilienței, competitivității și durabilității economiei Republicii Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană**

Prioritatea strategică **Provocări societale**

Codul subprogramului **030101**

Directorul unității de cercetare

TIMUȘ Angela

_____
(semnătura)

Coordonatorul subprogramului
de cercetare

TIMUȘ Angela

_____
(semnătura)

Chișinău, 2026

CUPRINS:

1. Scopul și obiectivele etapei 2025	3
2. Acțiunile planificate pentru etapa 2025	3
3. Acțiunile realizate în 2025	4
4. Rezultatele obținute.....	9
5. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute	18
6. Diseminarea rezultatelor obținute în subprogram în formă de publicații.....	19
7. Diseminarea rezultatelor obținute în subprogram în formă de prezentări la foruri științifice.....	20
8. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în subprogram în mass-media:	31
9. Colaborare la nivel național și internațional	32
10. Teze de doctorat/postdoctorat susținute și confirmate în anul 2025 de membrii echipei subprogramului.....	32
11. Dificultăți în realizarea subprogramului (financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.).....	32
Componența echipei de cercetare.....	35

1. Scopul și obiectivele etapei 2025

Denumirea etapei 2025 **Dezvoltarea sistemului de indicatori a rezilienței economice, la nivel național, sectoriale și calibrarea acestora criteriilor de competitivitate**

Scopul etapei 2025 *Operaționalizarea și aplicarea sistemului integrat de indicatori pentru evaluarea rezilienței economice și a competitivității, prin dezvoltarea și calibrarea unui sistem de indicatori pentru evaluarea rezilienței și competitivității economice la nivel național și sectorial, realizarea analizelor diagnostice și prospective și elaborarea de studii aplicative destinate fundamentării politicilor publice, strategiilor sectoriale și instrumentelor de sprijin economic, în contextul proceselor de preaderare și al dezvoltării durabile.*

Obiectivele subprogramului pentru anul 2025

- 1) Diagnosticarea strategică a rezilienței economice naționale în contextul șocurilor externe;
- 2) Monitorizarea tendințelor în economia națională în contextul proceselor de preaderare;
- 3) Dezvoltarea cadrului metodologic aferent finanțării evaluate din perspectiva impactului de sustenabilitate asupra caracterului rezistent, durabil și competitiv al economiilor naționale;
- 4) Integrarea principiilor ESG în strategiile companiilor;
- 5) Argumentarea sistemelor agricole reziliente prin a abordare echilibrată dintre agricultura durabilă și sporirea competitivității sectorului agricol;
- 6) Estimarea competitivității întreprinderilor la nivelul sectoarelor economiei naționale în contextul identificării provocărilor și avantajelor existente
- 7) Analiza SWOT a sistemului social și stabilirea principalelor provocări și avantajelor
- 8) Perfecționarea setului de indicatori de estimare a inegalității și excluziunii sociale utilizând experiența țărilor UE.
- 9) Diseminarea și promovarea rezultatelor pe dimensiunea academică, la nivelul autorităților publice și de societate;
- 10) Suport științific la elaborarea și dezvoltarea documentelor de politici sectoriale
- 11) Atragerea, pregătirea și promovarea tinerilor cercetători, inclusiv prin doctorat;
- 12) Dezvoltarea și valorificarea parteneriatelor în cercetare cu instituții/centre de peste hotare, inclusiv cu suportul diasporei

2. Acțiunile planificate pentru etapa 2025

În cadrul subprogramului pentru anul de referință au fost proiectate următoarele activități:

- 1) Măsurarea indicatorilor de reziliență economică în contextul șocurilor externe;
- 2) Identificarea matricei de riscuri în baza indicatorilor de reziliență economică;
- 3) Monitorizarea tendințelor în economia națională în contextul proceselor de preaderare; Actualizarea bazei de date în baza principalilor indicatori macroeconomici (date preliminare);
- 4) Elaborarea prognozei macroeconomice pentru a. 2025 în baza modelului revizuit;
- 5) Analiza cadrului metodologic aferent finanțării evaluate din perspectiva impactului de sustenabilitate asupra caracterului rezistent, durabil și competitiv al economiilor naționale
- 6) Analiza practicilor europene de integrare a principiilor ESG în strategiile de investiții
- 7) Realizarea și analiza studiilor de caz privind tranziția companiilor autohtone către strategiile de investiții cu includerea principiilor ESG.
- 8) Evaluarea competitivității producției agricole;

- 9) Fundamentarea teoretică a modelelor de dezvoltare sectoriale și analiza celor mai importante lanțuri valorice;
- 10) Echilibrarea principiilor sustenabilității și competitivității în vederea conceptualizării sistemului agricol rezilient;
- 11) Elaborarea instrumentelor de sprijin economic a activității antreprenoriale în sectorul agricol - tarife de costuri pentru anul 2025, normative ale veniturilor nete pentru anul 2024;
- 12) Perfecționarea metodologiei de evaluare a competitivității întreprinderilor la nivel sectorial;
- 13) Evaluarea competitivității întreprinderilor la nivelul sectoarelor economiei naționale în baza sistemului de indicatori;
- 14) Elaborarea studiului privind provocările și avantajele existente la nivel sectorial, care determină competitivitatea întreprinderilor, în subsectoarele CAEM-2;
- 15) Perfecționarea setului de indicatori de estimare a inegalității și excluziunii sociale utilizând experiența țărilor UE;
- 16) Analiza SWOT a sistemului social și stabilirea principalelor provocări și avantajelor;
- 17) Diseminarea și promovarea rezultatelor pe dimensiunea academică, la nivelul autorităților publice și de societate;
- 18) Suport științific la elaborarea și dezvoltarea documentelor de politici sectoriale;
- 19) Atragerea, pregătirea și promovarea tinerilor cercetători, inclusiv prin doctorat;
- 20) Dezvoltarea parteneriatelor în cercetare cu instituții/centre de peste hotare, inclusiv cu suportul diasporei.

3. Acțiunile realizate în 2025

1) A fost realizată măsurarea indicatorilor de reziliență economică prin:

Dezvoltarea și aplicarea cadrului metodologic de evaluare a rezilienței economice naționale, fundamentat pe indicatori cantitativi și compoziți structurați pe piloni tematici (macroeconomic, piața muncii, mediul de afaceri, sector financiar-bancar, capacitate instituțională și guvernantă, deschidere și diversificare economică).

Aplicarea **Indicatorul Compozit de Reziliență Economică**, prin selectarea, ponderarea și agregarea indicatorilor primari, ceea ce a permis diagnosticul rezilienței economiei Republicii Moldova.

Analiza dinamicii și a determinanților creșterii economice și ai rezilienței macroeconomice, utilizând modele econometrice avansate (funcția de producție Cobb–Douglas, modelele macroeconometrice), în vederea evaluării impactului șocurilor economice asupra productivității, creșterii și factorilor de producție și pentru fundamentarea politicilor economice bazate pe dovezi;

2) A fost construită matricea de riscuri pe baza indicatorilor de reziliență economică, care evidențiază vulnerabilitățile majore, riscurile asociate și domeniile prioritare de intervenție.

A fost realizat un studiu analitic de diagnosticare strategică a rezilienței economice, care a permis identificarea punctelor forte, a vulnerabilităților structurale și a zonelor prioritare de intervenție în politici publice. Pe baza Indicatorului Compozit de Reziliență Economică și a analizei impactului șocurilor macroeconomice asupra productivității și creșterii economice — prin evaluarea variațiilor factorilor de producție într-un context de incertitudine și volatilitate macroeconomică — au fost determinați principalii determinanți ai rezilienței. Aceste rezultate au stat la baza structurării riscurilor economice, instituționale și sectoriale și a fundamentării unei matrice de riscuri derivată din analiza rezilienței macroeconomice.

A fost elaborat **sistemul de indicatori pentru analiza rezilienței energetice** și a percepției socio-economice asupra rezilienței, destinat identificării vulnerabilităților structurale și a direcțiilor strategice de intervenție, cu scopul consolidării securității energetice, susținerii tranziției energetice și creșterii robusteții economiei naționale în contextul integrării europene.

3) Au fost monitorizată evoluția economiei naționale în contextul proceselor de preaderare, iar baza de date aferentă principalilor indicatori macroeconomici a fost actualizată cu date preliminare:

Analiză conjuncturii socio-economice a Republicii Moldova și evaluarea progresului economic al în contextul integrării europene prin analiza evoluției PIB-ului, și a altor indicatori economici relevanți. Analiza a inclus aspecte precum producția, prețurile, ratele de schimb, politica monetară, finanțele publice, sectorul bancar, sectorul extern, mediul de afaceri și sectorul social. Principalele tendințe, constrângerile și progresele înregistrate care au marcat activitatea social-economică a țării în al II-lea semestru 2024 și I semestru 2025. Studiul a fost elaborat și prezentat în cadrul a două Buletine semestriale: Tendințelor în Economia Moldovei, Nr.52/2024 (Sem. II, 2024) și Tendințelor în Economia Moldovei, Nr.53/2024 (Sem. I, 2025).

4) Elaborarea prognozei macroeconomice pentru anul 2025 în baza modelului revizuit și estimările cu privire la Produsul Intern Brut Potențial al Republicii Moldova în perioada de referință.

Prognoza a fost prezentată în cadrul publicației semestriale de analiză economică “Tendințe în Economia Moldovei” (Semestrul II, 2024, nr.52) Buletinul semestrial: Tendințelor în Economia Moldovei, Nr.53/2025 (Sem. I, 2025). ISSN 1857-3126, Chișinău. INCE, ASEM.

Prognoza actualizată a INCE a principalilor indicatori macroeconomici pentru anul 2025, Disponibil pe: <https://www.ince.md/prognoza-actualizata-a-ince-a-principalilor-indicatori-macroeconomici-pentru-anul-2025/> și <https://www.ince.md/prognoza-ince-a-principalilor-indicatori-macroeconomici-pentru-anul-2025/>

5) A fost analizat cadrul metodologic aferent finanțării evaluate din perspectiva impactului de sustenabilitate asupra caracterului rezistent, durabil și competitiv al economiilor naționale.

S-a elaborat un cadru metodologic comprehensiv pentru analiza interconexiunii dintre politica monetară și finanțarea sustenabilă în contextul economiei Republicii Moldova. Cadrul dezvoltat include identificarea principalelor provocări și oportunități în implementarea instrumentelor de politică monetară care să susțină tranziția către o economie rezistentă și durabilă, fiind adaptate specificului economic moldovenesc și cerințelor de aderare la Uniunea Europeană. Studiul demonstrează că stabilitatea financiară asigurată de BNM în perioada 2019-2024 creează premisele necesare pentru dezvoltarea finanțării sustenabile, iar digitalizarea accelerată a sistemului de plăți (creșterea cu 383,1% a tranzacțiilor non-cash) constituie un catalizator pentru implementarea modelelor de finanțare verde. A fost efectuată o analiză de evaluare în baza unui set de indicatori, pe trei dimensiuni: reziliență, competitivitate și sustenabilitate financiară și ecologică. Acești indicatori au fost dezvoltați pe baza unei analize documentare și a consultării cu experți din domeniul bancar: Indicatori de capital; Indicatori de lichiditate; Indicatori de profitabilitate; Indicatori de calitate a activelor; Indicatori de piață; Indicatori macroeconomici. A fost elaborat un set de indicatori specifici care măsoară reziliența și competitivitatea întreprinderilor din domeniile HORECA, turism și industria alimentară, ale cooperativelor în contextul finanțărilor sustenabile.

6) Au fost analizate practicile europene de integrare a principiilor ESG în strategiile de investiții.

A fost analizat sistemul integrat de indicatori pentru implementarea criteriilor ESG și analiza mecanismelor fiscale în economia sustenabilă. Dezvoltarea unui sistem integrat de analiză care combină criteriile ESG (Environmental, Social, and Governance) cu mecanismele fiscale pentru

economia sustenabilă. Analiza comparativă a demonstrat că majoritatea managerilor de active europeni oferă fonduri conforme ESG, în timp ce liderii executivi consideră ESG un avantaj competitiv semnificativ. În contrast, Moldova prezintă un număr limitat de companii pioniere care implementează standardele ESG și raportează conform principiilor sustenabilității. Sistemul dezvoltat include indicatori specifici pentru evaluarea eficienței mecanismelor fiscale (prin analiza sistemelor TVA din Bulgaria, Ungaria, Polonia, Croația și țările baltice) și criterii ESG adaptate contextului moldovenesc, care oferă o metodologie practică pentru calibrarea indicatorilor de reziliență economică la nivel sectorial în conformitate cu standardele europene de integrare.

A fost analizată practica de integrare a principiilor ESG în sistemul bancar. Integrarea principiilor ESG în guvernanta corporativă ale băncilor și în sistemele de management al riscurilor conduce la o îmbunătățire semnificativă a capacității băncilor de a identifica și gestiona riscurile pe termen lung. Practicile europene arată că băncile care includ ESG la nivel strategic prezintă o structură de risc mai echilibrată și o reziliență sporită. Indicatori elaborați: existența unei strategii ESG aprobate la nivel de consiliu de administrație; ponderea riscurilor ESG incluse în cadrul general de management al riscurilor; numărul și frecvența rapoartelor interne privind riscurile ESG; integrarea obiectivelor ESG în sistemul de remunerare a conducerii.

Analiza relevă faptul că băncile europene avansate au integrat complet riscurile ESG în guvernanta internă, în timp ce în Republica Moldova acest proces se află într-o etapă incipientă. Totuși, se constată o convergență graduală, determinată de presiunile de reglementare și de necesitatea alinierii la standardele europene.

7) Realizare și analiza studiilor de caz privind tranziția companiilor autohtone către strategiile de investiții cu includerea principiilor ESG.

În vederea realizării acestei acțiuni a fost efectuat un sondaj privind tranziția companiilor autohtone către strategiile de investiții cu includerea principiilor ESG și acces la finanțarea verde. **Eșantionul a inclus 204** întreprinderi, chestionarul fiind plasat <https://forms.gle/GiaydbV9jZZ3JxVH9>. Pentru colectarea răspunsurilor s-a utilizat un mix de metode, cum ar fi interviul telefonic (în baza chestionarului), răspunsuri primite prin email, etc. În baza răspunsurilor a 204 întreprinderi, a fost efectuată analiza modului de finanțare a proiectelor sustenabile în mediul de afaceri din Republica Moldova.

8) A fost evaluată competitivitatea producției agricole autohtone

A fost realizată o analiză comprehensivă a competitivității producției agricole din Republica Moldova la nivel național și internațional, ce a inclus un cadru analitic multidimensional care integrează aspecte ale costurilor de producție și structura acestora, performanțele înregistrate pe piața internă, dar și în cadrul comerțului extern.

A fost calculat indicatorul Avantajului Comparativ Relevat (RCA) pentru grupele de produse agricole ce reprezintă materia primă necesară sectorului industriei alimentare. Perioada cuprinsă în cadrul analizei: 2021 – 2024. Grupele analizate conform nomenclurii combinate a mărfurilor 1 – 14 (materii prime din sectorul agricol). Această abordare are drept scop cuantificarea performanței exporturilor Republicii Moldova de produse agricole primare în raport cu restul țărilor lumii.

Ca urmare a calculării indicatorului RCA, au fost grupate produsele agricole care demonstrează avantaje competitive foarte înalte, înalte, medii, joase și sectoare fără competitivitate.

9) A fost realizată fundamentarea teoretică și aplicativă a modelelor de dezvoltare sectoriale și analiza celor mai importante lanțuri valorice

Activitatea de cercetare s-a axat pe elaborarea unui cadru teoretic solid aferent modelelor de dezvoltare sectoriale, luând în calcul situația generală a sectorului, gardul de dezvoltare, caracteristicile structurale, aspecte instituționale, etc. Acesta s-a bazat pe teoriile internaționale

existente cu privire la modernizarea și dezvoltarea sectorului agricol, prin ajustarea acestora la condițiile agriculturii Republicii Moldova.

Au fost analizate lanțurile valorice aferente următoarelor sectoare / culturi/ domenii de producție: sectorul horticul (sectorul în general, și separat pe caise, prune și struguri), culturi cerealiere (grâu, porumb și floarea soarelui), leguminoase (soia), sectorul zootehnic (sectorul în general și separat pe apicultură, sectorul porcinelor, bovinelor, ovinelor și caprinelor).

10) A fost conceptualizat sistemul agricol rezilient prin echilibrarea principiilor sustenabilității și competitivității. A fost realizată conceptualizarea unui sistem agricol rezilient, dar și competitiv prin utilizarea unei abordări interdisciplinare, care implică aspecte economice, de mediu, sociale etc. Oportunitățile strategice pentru sectorul agricol competitiv al Republicii Moldova țin de promovarea unor practici inteligente și durabile. Acestea includ agricultura de precizie și digitalizarea, care echilibrează gestionarea mediului cu viabilitatea economică a sectorului.

11) Au fost elaborate instrumentele de sprijin economic a activității antreprenoriale în sectorul agricol - tarife de costuri pentru anul 2025, normative ale veniturilor nete pentru anul 2024 (OS4).

Calcularea tarifelor de costuri pentru anul 2025 pentru următoarele sectoare: serviciile prestate pentru IMM-uri, serviciile prestate pentru gospodăriile mici țărănești/de fermier și pentru gospodăriile casnice auxiliare și tarife privind produsele agricole pentru întreprinderi mari și mijlocii. Tarifele sunt sistematizate pe tipuri de produse și servicii în activitatea agricolă.

Elaborarea a 18 normative ale veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute de la activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic pentru anul 2024.

12) A fost perfecționată metodologia de evaluare a competitivității întreprinderilor la nivel sectorial.

Instrumentarul metodologic a fost consolidat prin sistematizarea indicatorilor care reflectă poziția întreprinderilor în structura sectorială a economiei, nivelul productivității factorilor de producție, rentabilitatea activității economice, activitatea investițională și stabilitatea financiară. O atenție deosebită a fost acordată asigurării comparabilității rezultatelor între sectoarele economiei, în conformitate cu clasificarea CAEM-2.

În procesul de perfecționare a metodologiei a fost elaborată o schemă logică de evaluare structurată în trei etape, care include calcularea indicatorilor sectoriali primari, formarea indicelui compozit al competitivității întreprinderilor mici și mijlocii și interpretarea analitică ulterioară a rezultatelor obținute.

13) A fost evaluată competitivitatea întreprinderilor la nivelul sectoarelor economiei naționale în baza unui sistem complex de indicatori.

A fost realizat calculul sistemului de indicatori de evaluare a competitivității întreprinderilor pentru toate sectoarele principale ale economiei naționale, utilizând bazele de date intermediare create pe baza situațiilor financiare oficiale ale întreprinderilor. Au fost determinați indicatori care caracterizează contribuția fiecărui sector la economie, nivelul ocupării forței de muncă, dinamica investițiilor, structura activelor, productivitatea muncii și a capitalului, precum și principalii parametri de rentabilitate și lichiditate.

Pe baza datelor obținute a fost realizată o analiză comparativă a competitivității sectoarelor economiei naționale, incluzând evaluarea diferențelor dintre sectoare din perspectiva eficienței utilizării resurselor, activității investiționale și stabilității financiare a întreprinderilor, inclusiv a IMM-urilor.

14) Au fost elaborate studiile privind provocările și avantajele existente la nivel sectorial, care determină competitivitatea întreprinderilor în subsectoarele clasificate conform CAEM-2.

În cadrul realizării acestei sarcini a fost elaborată o analiză sectorială de sinteză, orientată spre identificarea principalelor avantaje competitive și a provocărilor structurale care influențează nivelul de competitivitate al întreprinderilor din sectoarele și subsectoarele de bază ale economiei. Studiul s-a fundamentat pe rezultatele evaluării cantitative a competitivității, precum și pe interpretarea dinamicii indicatorilor sectoriali pentru perioada 2015-2024.

Suplimentar, a fost analizată și evaluată competitivitatea externă a Republicii Moldova în contextul procesului de integrare europeană, având la bază Procedura de monitorizare a dezechilibrelor macroeconomice a Uniunii Europene și indicatorii incluși în Tabloul de Bord al UE.

Analiza a vizat dinamica exporturilor și importurilor, evoluția contului curent, cursul real efectiv de schimb, costul unitar al muncii, precum și corelația dintre salarii și productivitatea muncii. Totodată, au fost identificate constrângeri structurale critice care limitează creșterea productivității muncii și a competitivității externe, inclusiv deficitul de forță de muncă calificată, dotarea insuficientă cu capital fizic performant, dimensiunea redusă a pieței interne, nivelul scăzut al educației financiare, gradul redus de sofisticare a afacerilor, precum și performanța modestă a infrastructurii și a logisticii.

15) A fost perfecționat setul de indicatori de estimare a inegalității și excluziunii sociale utilizând experiența țărilor Uniunii Europene.

Au fost examinați indicatorii de estimare a inegalității a veniturilor utilizați în Republica Moldova: coeficientul Gini, raportul interquintilic, indicatorii de polarizare a consumului și coeficientul Palma, evidențiindu-se avantajele lor, adică aliniere la standarde europene, analiză socio-demografică, dar și limitele - lipsa indicatorilor sensibili la extreme, precum Atkinson și Theil. A fost analizată practica internațională europeană, evaluându-se fezabilitatea integrării acestor indicatori în contextul țării, în baza datelor statistice pentru perioada 2019-2024

16) A fost efectuată analiza SWOT a grupelor social vulnerabile din Republica Moldova, care a scos în evidență următoarele provocări și oportunități.

A fost realizată o analiză strategică de tip SWOT privind situația social-economică, care a permis identificarea punctelor forte, a vulnerabilităților, a oportunităților de dezvoltare și a riscurilor sistemice relevante pentru evoluția mediului socio-economic. Analiza a oferit o perspectivă comprehensivă asupra contextului instituțional, economic și demografic, contribuind la înțelegerea complexității fenomenelor sociale și la fundamentarea intervențiilor necesare. Ca urmare a rezultatelor obținute, pot fi anticipate riscurile, definite direcțiile de acțiune și orientate politicile sociale pe baze analitice. Totodată, acestea sprijină procesele de planificare strategică, optimizare a intervențiilor publice și aliniere la standardele și prioritățile europene, oferind o bază tehnică solidă pentru formularea măsurilor orientate spre creșterea rezilienței și incluziunii sociale.

17) Diseminarea și promovarea rezultatelor pe dimensiunea academică, la nivelul autorităților publice și de societate.

Diseminate și promovarea rezultatelor a fost realizată prin publicații academice indexate și contribuții în monografii (lista lucrărilor publicate în cadrul subprogramului este anexată), prin organizarea a 16 de evenimente științifice, dintre care 6 evenimente internaționale și 10 naționale, precum și participarea la diverse evenimente internaționale organizate peste hotare, participarea la expoziții internaționale 4 organizate în România (2) și Republica Moldova (2), prin acțiuni de comunicare publică și interacțiune cu mass-media (15 participări la emisiuni și interviuri).

La fel, promovarea rezultă din expertiza oferită autorităților publice și mediului de afaceri, contribuind la creșterea vizibilității și a impactului social al cercetării. Acestea rezultate însumează

cantitativ: 2 numere ale revistei Economie și Sociologie, editarea a 2 volume de culegeri (teze) ale ediției a 19-a a Conferință Internațională Științifico-Practică „Economic Growth in the Face of Global Challenges: Strategies for Sustainable Growth, Demographic Resilience, and Social Equity”, 2 monografii editate la edituri științifice de peste hotare, edițiile anului 2025 ale Buletinelor semestriale: Tendințelor în Economia Moldovei, acestea sunt fiind disponibile pe site-ul [//www.ince.md/](http://www.ince.md/), 7 seturi de tarifele de costuri în agricultură și normativele de venituri nete disponibile pe site-ul instituțional <https://www.ince.md>.

18) A fost oferit suport științific APC și APL, mediului de afaceri pentru dezvoltarea documentelor de politici sectoriale. Acest suport a vizat furnizarea de date (MET, 2 ediții, 7 seturi 7 seturi de tarifele de costuri în agricultură și normativele de venituri nete), note analitice (3 sinteze analitice bazate pe calcularea indicatorilor compoziți, prezentarea scenariilor de prognoză macroeconomice pentru 2025) necesare pentru implementarea documentelor de politici; activități de expertiză și avize elaborate la solicitarea autorităților publice centrale -13; implicarea în grupuri de lucru interministeriale -11.

19) Menținerea, pregătirea și promovarea tinerilor cercetători au fost susținute prin atragerea acestora în activitatea de cercetare, inclusiv prin încurajarea continuării studiilor doctorale și promovarea tezelor de doctorat. Promovarea tinerilor a fost facilitată prin sprijin acordat pentru avansarea în cariera științifică, diversificarea portofoliului de proiecte în care sunt implicați și organizarea/susținerea activităților de instruire. În cadrul subprogramului a fost angajat un tânăr cercetător științific.

20) Au fost consolidate și dezvoltate parteneriatele în cercetare cu instituții/centre de peste hotare, inclusiv cu suportul diasporei prin: implementarea proiectelor bilaterale România–Republica Moldova; implementarea a 4 proiecte finanțate din fonduri europene și internaționale care au facilitat colaborarea cu parteneri din Europa Centrală și de Est; implicarea în acțiuni COST (expertiză, echipe de lucru, mobilități academice); elaborarea și depunerea a 5 cereri de proiect în cadrul Horizon Europe; depunerea a 8 proiecte la concursuri internaționale; organizarea de evenimente științifice și workshop-uri cu participarea instituțiilor din România, Ucraina și Serbia; consolidarea dialogului instituțional prin vizita delegației National Board of Trade Sweden la INCE; participarea la conferințe științifice internaționale (ex. ICAEB 2025, Paris), cu rapoarte în plenară și secțiuni/panel.

4. Rezultatele obținute

Pe direcția cercetărilor ”Măsurarea rezilienței economice a Republicii Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană”, au fost obținute următoarele rezultate:

a) S-a elaborat *studiu analitic privind diagnosticarea strategică a rezilienței economice naționale, evaluată în baza unei metodologiei empirice:* Studiul reprezintă o analiză complexă și multidimensională dedicată diagnosticării strategice a rezilienței economice naționale, prin aplicarea unei metodologii de evaluare integrate, aliniată cadrului teoretic și practic de instituțiile europene și internaționale în domeniu (UE, FMI, Banca Mondială, OECD, etc.). Obiectivul principal al acestui rezultat este identificarea capacității economiei naționale de a preveni, absorbi, gestiona și recupera rapid șocurile economice, sociale, energetice, relevând vulnerabilitățile structurale și potențialele zone de intervenție strategică. Prin urmare, au fost selectați un set de indicatori primari pentru fiecare dimensiune a rezilienței economice. Astfel, metodologia utilizată înglobează un set de indicatori cantitativi, structurați pe piloni tematici (indicator compozit de reziliență; indicatori de reziliență macroeconomică, indicatori de reziliență a pieței muncii; indicatori de reziliență a mediului de afaceri,

indicatori de reziliență financiari- bancari, indicatori de reziliență a capacității instituționale și guvernantei; indicatori de reziliență a deschiderii și diversificării economice), fiecare fiind evaluat prin ponderare și agregare specifice construcției indicatorilor compoziți.

Rezultatele obținute permit construirea unui profil strategic al rezilienței economice naționale, care evidențiază atât punctele forte, cât și zonele critice ce necesită politici de consolidare.

Studiul analizează diferențele de politici și reglementări dintre Republica Moldova și statele europene, formulând recomandări pentru armonizarea cadrului legislativ în conformitatea cu standardele UE. Studiul oferă, în final, un set de direcții strategice și recomandări de politică publică care urmăresc creșterea robustă a economiei și alinierea acesteia la standardele de reziliență utilizate la nivelul Uniunii Europene, contribuind astfel la fundamentele teoretico-metodologice și practice necesare formulării strategiilor naționale de dezvoltare durabilă.

De asemenea, un alt rezultat este Publicarea monografiei „Economic Sustainability in the Republic of Moldova: Strengthening Resilience and Developing Green Entrepreneurship” a constituit un reper major al anului, oferind o abordare integrată a sustenabilității economice și a rezilienței, cu accent pe corelarea politicilor publice, inițiativelor antreprenoriale și mecanismelor instituționale. Aceasta a fost completată de contribuții în monografiile colective care au aprofundat paradigmele contemporane ale rezilienței organizaționale, relația dintre conceptualizare și operaționalizare, precum și rolul managementului performanței în situații de criză.

Au fost realizat un studiu empiric ”Percepția populației asupra rezilienței economice, cu accent pe implicațiile acesteia pentru formularea unor politici publice sustenabile”. <https://docs.google.com/forms/d/10u2QZR82qzeT7sJwvN64dvKiNXPCaT4ZLf5qnI5-QRQ/edit> Rezultatul Studiului „Percepția populației asupra rezilienței economice în Republica Moldova”, a fost aplicat pe un eșantion de 524 respondenți, un volum adecvat pentru cercetări sociologice exploratorii la nivel național. Rezultatul studiului arată clar că, dincolo de indicatorii macroeconomici, reziliența este resimțită de populație ca fiind fragilă, marcată de incertitudine, neîncredere și vulnerabilitate la șocuri externe. Încrederea populației în economie și în capacitatea de reziliență reprezintă un activ în sine, influențând deciziile de consum, deciziile investiționale și opțiunile privind migrația.

S-a estimat *evoluția economiei naționale prin funcția de producție Cobb–Douglas, cu evidențierea rolului capitalului și forței de muncă în dinamica PIB*, s-a analizat rolul capitalului, al forței de muncă și al productivității totale a factorilor într-un context marcat de incertitudine, volatilitate și șocuri externe. Scopul principal al cercetării este analiza contribuției capitalului și muncii la formarea produsului intern brut estimând funcția de producție Cobb-Douglas. Prin acest rezultat, s-a determinat volumul impactului a șocurilor asupra productivității. În baza datelor obținute s-a efectuat o prognoză pentru perioada 2025-2026 pentru a sprijini formularea politicilor economice bazate pe dovezi. Pentru funcția dată s-a făcut:

- Testarea staționarității seriilor Staționare;
- Testarea staționarității seriilor logaritmice;
- Estimarea regresiei;
- Analiza normalității reziduurilor;
- Autocorelația erorilor.

Modelul dat oferă o bază empirică solidă pentru planificarea politicii de creștere pe termen lung. Prin urmare, rezultatele studiului arată, pe de-o parte, capacitățile de ajustare ale economiei, iar pe de altă parte, vulnerabilitățile persistente legate de investiții, piața muncii și productivitate. Prin această abordare econometrică se oferă o imagine riguroasă asupra evoluției economiei naționale și pune în evidență direcții strategice care pot fundamenta măsuri de politică economică orientate spre creștere durabilă și consolidarea rezilienței.

c) A fost dezvoltat **indicatorii pentru analiza rezilienței energetice, care oferă o abordare conceptuală asupra capacității sistemului energetic național de a preveni, absorbi și gestiona șocurile interne și externe**. Acest rezultat definește cadrul metodologic pentru selectarea, structurarea și măsurarea indicatorilor relevanți, aliniați standardelor europene și internaționale în domeniul securității și tranziției energetice. Analiza identifică principalii piloni ai rezilienței energetice, securitatea aprovizionării, diversificarea resurselor, eficiența energetică, independența energetică, flexibilitatea infrastructurii, integrarea energiilor regenerabile și capacitatea instituțională. Pentru fiecare pilon au fost propuși indicatori specifici, cuantificabili, ce permit evaluarea vulnerabilităților structurale, a nivelului de pregătire și a capacității de reacție a sectorului energetic din Republica Moldova. Prin aplicarea metodologiei de construire a indicatorilor, studiul elaborează un profil detaliat al rezilienței energetice, evidențiind atât zonele critice, cât și oportunitățile de consolidare strategică. Rezultatele permit formularea unor direcții clare de intervenție, precum diversificarea surselor de energie, dezvoltarea infrastructurii inteligente, stimularea investițiilor în energie regenerabilă și optimizarea cadrelor de reglementare.

Realizare un studiu empiric ”Percepția consumatorilor despre reziliența sectorului energetic”
<https://docs.google.com/forms/d/1zVV7rAEw77Jk2AJqDHxyLamcDWiuUbN0yaNfDowylJw/edit>

În urma analizei studiului s-a stabilit că rezistența economică a Republicii Moldova depinde de stabilitatea macroeconomică, reformele structurale, guvernanta eficientă, investițiile în educație și o protecție socială adecvată. Prin acțiuni coordonate, investiții strategice și continuitate reformistă poate fi consolidată capacitatea economiei de a rezista șocurilor și de a valorifica oportunitățile oferite de procesul de integrare europeană.

2) Pe direcția cercetărilor în finanțare sustenabilă și reziliență, au fost obținute următoarele rezultate:

A fost elaborat și validat un sistem de indicatori de evaluare a finanțării din perspectiva impactului de sustenabilitate asupra caracterului rezistent, durabil și competitiv al economiilor naționale. Cercetarea a generat un cadru metodologic comprehensiv care evidențiază interdependența dintre politica monetară și finanțarea sustenabilă, adaptat specificului economiei Republicii Moldova și procesului de aliniere la cerințele Uniunii Europene. A fost efectuată integrarea simultană a dimensiunilor de reziliență, competitivitate și sustenabilitate financiară și ecologică, evaluate printr-un set coerent de indicatori financiari, de piață și macroeconomici pentru întreprinderile autohtone, inclusiv băncile comerciale.

Au fost efectuate mai multe studii privind practicile europene de integrare a principiilor ESG în strategiile de investiții. Studiile a condus la dezvoltarea unui sistem integrat de analiză care combină criteriile ESG cu evaluarea mecanismelor fiscale, financiare și de performanță a entităților economice, fundamentat pe o analiză comparativă a practicilor europene. Rezultatul științific constă în adaptarea indicatorilor ESG la contextul economic și instituțional moldovenesc, oferind o metodologie operațională pentru calibrarea rezilienței economice sectoriale în conformitate cu standardele europene. Analiza practicilor din statele UE evidențiază faptul că integrarea ESG reprezintă un avantaj competitiv major, atât pentru investitori, cât și pentru instituțiile financiare. În contrast, Republica Moldova se află într-o etapă incipientă, cu un număr redus de companii care aplică și raportează ESG. Totodată, cercetarea demonstrează că integrarea principiilor ESG în guvernanta corporativă și managementul riscurilor bancare conduce la o structură de risc mai echilibrată și o reziliență sporită. Indicatorii propuși (strategia ESG, integrarea riscurilor ESG, raportarea internă și legarea ESG de remunerare) constituie un instrument științific relevant pentru evaluarea maturității ESG în sectorul bancar și pentru susținerea procesului de convergență europeană.

3. A fost efectuat un studiu empiric privind tranziția companiilor moldovenești către strategiile de investiții cu includerea principiilor ESG și acces la finanțarea verde. Prin realizarea unui sondaj aplicat pe un eșantion de 204 întreprinderi, cercetarea a furnizat dovezi empirice privind stadiul tranziției companiilor autohtone către strategii de investiții bazate pe principiile ESG. Rezultatele evidențiază existența unui decalaj semnificativ între interesul declarativ al companiilor pentru investiții sustenabile și capacitatea reală de implementare și accesare a finanțării verzi. Analiza modului de finanțare a proiectelor sustenabile relevă constrângeri structurale, precum nivelul redus de informare, lipsa competențelor interne privind ESG și accesul limitat la instrumente financiare dedicate. Importanța științifică a acestui rezultat constă în furnizarea unei baze empirice solide pentru formularea de recomandări de politici publice, programe de suport și instrumente financiare adaptate, menite să accelereze integrarea ESG și tranziția către o economie sustenabilă în Republica Moldova. Infograficele se găsesc pe linkul https://drive.google.com/file/d/10ByChC9A0ERowDVBcaM0tG8uQllypR3s/view?usp=drive_link

3) Pe linia cercetărilor dedicate agriculturii durabile și reziliente au fost obținute următoarele rezultate:

Evaluarea competitivității producției agricole autohtone. Analiză comprehensivă a competitivității producției agricole s-a realizat prin prisma indicatorului *Avantajului Comparativ Relevat (RCA)* pentru grupele de produse agricole ce reprezintă materia primă (grupele 1 – 14 conform nomenclaturii combinate a mărfurilor) necesară sectorului industriei alimentare, pe perioada 2021 – 2024. Ca urmare a calculării indicatorului RCA, au fost grupate produsele agricole care demonstrează avantaje competitive foarte înalte (11 produse din care: semințe de floarea soarelui, semințe de rapiță, vișine, prune, mere, prune uscate, etc.), înalte (24 produse, din care: grâu, amidon, miere naturală, alune, nuci, struguri proaspeți, cireșe, etc.), medii (23 produse din care trandafiri, ovine vii, ceapă, morcovi, piersici, coacăză, etc.), joase (18 produse, din care: brânză topită, pepene verde, ouă, alte tipuri de brânzeturi, secară, etc.) și produse fără competitivitate (188 produse).

Fundamentarea teoretică și aplicativă a modelelor de dezvoltare sectoriale și analiza celor mai importante lanțuri valorice. Ca rezultat al cercetărilor efectuate, au fost fundamentate următoarele **modele de dezvoltare sectorială** pentru Republica Moldova:

a) **Modelul orientării pe piață**, care la rândul său, este divizat în următoarele grupe importante:

- *grup orientat spre export*, ce include horticultura, și anume merele, prunele, cireșele, caisele, pomușoarele și nucile și viticultura (strugurii și vinurile). Capacitățile de dezvoltare depind de infrastructura de post-recoltare, alinierea la standardele de calitate ale UE și valorificarea acordurilor comerciale în vederea extinderii pe piețe de tipul României, Poloniei, etc.

- *grup orientat pe piața locală*, ce cuprinde sub-sectoarele de cereale (porumb, orz) și sectorul animalier (porcine, bovine, păsări, produse lactate, ouă), fiind sectoare ce sigură nemijlocit securitatea alimentară a țării. Direcțiile de modernizare a acestora țin de sprijinul public prin subvenții și integrarea principiilor de sustenabilitate.

- *grupul hibrid*, care include semințele oleaginoase (floarea-soarelui, rapița), apicultura și agricultura ecologică.

b) **Modelul de integrare a lanțurilor valorice** se orientează spre sectoarele cu un potențial puternic de procesare și valoare adăugată, în vederea tranziției de la exportul de materie primă agricolă la produse cu valoare înaltă. Sub-sectoarele incluse în acest model sunt fructele, legumele, vinul și procesarea semințelor oleaginoase. Modelul dat se bazează pe consolidarea coordonării pe verticală și pe modernizarea de-a lungul lanțului valoric, prin investiții în procesare, certificarea calității și respectarea standardelor UE, dezvoltarea organizațiilor de producători și a agriculturii contractuale, dezvoltarea produselor cu IG, DOP, STG.

c) **Modelul inovațional și tehnologic**, ce pune accent pe diverse nivele ale inovației de tipul digitalizării, agriculturii de precizie, energie regenerabilă etc. Modelul dat include:

- *grupul tradițional de scară mică*, în care se încadrează sectorul zootehnic de subzistență (ovine, caprine, păsări de curte) și cereale și leguminoase pentru consum personal.

- *grupul modernizat* ce include horticultura și sectorul vitivinicol, care este potrivit pentru agricultura de precizie.

- *grupul inovativ*, care conține agricultura ecologică, sectorul plantelor medicinale și aromatice, sectorul apicol, etc. Acesta are un potențial inovațional și de transfer tehnologic foarte înalt.

d) **Modelul de dezvoltare a produselor de nișă, rezistent la schimbările climatice**, care se axează pe sub-sectoarele cu un potențial puternic de diferențiere în ceea ce ține de aspectele de sustenabilitate, calitate și poziționare a produselor de nișă. Modelul include agricultura ecologică, apicultura, plantele medicinale și aromatice, horticultura cu valoare adăugată practică prin cultivarea intensivă și protejată, etc. Modelul dat integrează principiile sustenabilității cu cele ale competitivității prin îmbinarea practicilor agricole inteligente din punct de vedere climatic, conservarea biodiversității, accesul la piețe de nișă interne și de export de produse de calitate premium.

Ca rezultat al **analizei lanțurilor valorice** pentru sectorul horticol (sectorul în general, și separat pe caise, prune și struguri), culturi cerealiere (grâu, porumb și floarea soarelui), leguminoase (soia), sectorul zootehnic (sectorul în general și separat pe apicultură, sectorul porcinelor, bovinelor, ovinelor și caprinelor), se evidențiază concluziile cu privire la următoarele aspecte: competitivitatea este diferită între culturile destinate exporturilor și sectorul animalier; există o expunere semnificativă la condițiile climatice pentru toate sectoarele; fragmentarea structurală rămâne a fi o problemă comună pentru toate lanțurile valorice studiate; valoarea adăugată și capacitățile de procesare sunt distribuite inegal între sectoarele; culturile leguminoase au un potențial semnificativ încă ne-exploatat în republica Moldova; lanțul valoric în sectorul animalier are un rol strategic în asigurarea securității alimentare, în pofida competitivității scăzute. De asemenea, a fost evidențiată necesitatea intervențiilor de politici publice direcționate către lanțurile valorice.

Conceptualizarea sistemului agricol rezilient prin echilibrarea principiilor sustenabilității și competitivității. Abordarea de conceptualizare a unui sistem agricol rezilient în republica Moldova se axează pe faptul că sectorul dat reprezintă un sistem complex. În cadrul acestuia, performanța economică, bunăstarea mediului, dar și stabilitatea socială devin componente interdependente cu un rol de consolidare reciprocă. Astfel, modelul conceptual se bazează pe ideea că competitivitatea pe termen lung nu poate exista fără sustenabilitatea aspectelor de mediu, iar obiectivele de sustenabilitate nu pot fi atinse în cazul lipsei unei viabilități economice veritabile. Oportunitățile de consolidare a competitivității sectorului agricol din Republica Moldova sunt strâns legate de adoptarea unor practici agricole inteligente, dar și durabile. Astfel, în calitate de mecanisme cheie pentru sporirea rezilienței, se pune accentul pe integrarea practicilor inteligente din punct de vedere climatic, dar și eficiente din punct de vedere al resurselor, cum ar fi îmbunătățirea managementului solului, eficiența utilizării apei și diversificarea sistemelor de producție. În același timp, se subliniază importanța inovării, a transferului de cunoștințe și a sprijinului instituțional în vederea facilitării adoptării tehnologiilor durabile și asigurarea scalabilității acestora în diferite sub-sectoare agricole.

Instrumentele de sprijin economic a activității antreprenoriale în sectorul agricol – tarife de costuri și normative ale veniturilor nete. În total, pentru anul 2025 au fost elaborate 4751 de unități de tarife, care au cuprins 3157 de unități de tarife de costuri privind serviciile prestate și 1594 de tarife privind produsele agricole (pentru întreprinderi mari și mijlocii).

De asemenea, au fost elaborate **18 normative ale veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești** (de fermier) și gospodăriilor casnice auxiliare, obținute de la activitatea agricolă în fitotehnie și în sectorul zootehnic pentru anul 2024

4) În domeniul competitivității întreprinderilor autohtone cercetările și studiile empirice au generat următoarele rezultate:

A fost perfecționată și validată o *metodologie integrată de evaluare a competitivității întreprinderilor la nivel sectorial, fundamentată pe datele din situațiile financiare oficiale și aliniată clasificării CAEM-2, asigurând comparabilitatea rezultatelor între sectoarele economiei*. Metodologia se bazează pe o analiză integrată a performanței economico-financiare la nivel sectorial, cu accent pe întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) și este structurată într-o schemă logică de evaluare în trei etape:

- (i) calcularea indicatorilor sectoriali primari, care vizează relevanța structurală a sectoarelor în economie, eficiența economică (productivitatea muncii și a capitalului), rentabilitatea, lichiditatea și solvabilitatea, precum și activitatea investițională și inovațională;
- (ii) formarea indicelui compozit sectorial al competitivității IMM-urilor, structurat în 4 piloni și 12 indicatori, care reflectă poziția pe piață, activitatea investițională, rentabilitatea și stabilitatea financiară;
- (iii) interpretarea analitică a rezultatelor, orientată spre identificarea diferențelor și vulnerabilităților structurale la nivel intersectorial.

Pentru integrarea indicatorilor eterogeni a fost aplicată procedura de normalizare prin metoda Min–Max, care a permis eliminarea influenței diferitelor unități de măsură și asigurarea corectitudinii agregării indicatorilor în cadrul indicelui compozit.

A fost realizată o analiză comparativă intersectorială a competitivității întreprinderilor, care a permis ierarhizarea sectoarelor economiei, identificarea ramurilor cu poziții competitive stabile, precum și evidențierea sectoarelor caracterizate de constrângeri structurale pronunțate. Analiza efectuată a confirmat existența unor discrepante intersectoriale semnificative în ceea ce privește eficiența utilizării resurselor, intensitatea activității investiționale și nivelul stabilității financiare a întreprinderilor, inclusiv a IMM-urilor, fundamentând necesitatea aplicării unor abordări diferențiate în elaborarea politicilor economice și a măsurilor de sprijinire a antreprenoriatului.

Metodologia a fost prezentată Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED), iar rezultatele obținute au fost diseminate public în cadrul mai multor evenimente științifice naționale și internaționale.

5) Pe direcția cercetărilor în domeniul bunăstării populației și al nivelului de trai al păturilor vulnerabile în conformitate cu standardele UE, au fost obținute următoarele rezultate:

Cercetările dedicate măsurării sărăciei, inegalității și bunăstării populației din Republica Moldova au evidențiat în 2025 o serie de evoluții semnificative, atât din perspectivă metodologică, cât și din punct de vedere empiric. Analiza a confirmat că înțelegerea vulnerabilităților sociale necesită o abordare complexă.

Examinarea evoluțiilor empirice pentru perioada 2019–2024 a arătat intensificarea fenomenului de polarizare, prin creșterea constantă a coeficientului Gini și amplificarea decalajelor dintre extremitățile distribuției veniturilor, confirmată suplimentar de coeficientul Palma. Comparată cu statele europene, Republica Moldova se poziționează peste media UE în ceea ce privește nivelul inegalității, apropiindu-se de valorile înregistrate în România și fiind devansată de Bulgaria, ceea ce indică existența unor determinanți structurali comuni în Europa Centrală și de Est.

În ceea ce privește măsurarea sărăciei, analiza a pus în evidență complementaritatea dintre pragurile naționale și internaționale. Pragul național, fundamentat pe consumul necesar pentru asigurarea minimumului de bunuri și servicii, reflectă specificul structural al economiei, marcat de informalitate, instabilitate a veniturilor și rolul important al consumului în determinarea bunăstării. În paralel, utilizarea pragurilor internaționale – stabilite de Banca Mondială în funcție de paritatea puterii de cumpărare – permite comparabilitatea externă și evaluarea progreselor în raport cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. Integrarea acestor abordări a demonstrat că Republica Moldova se confruntă nu doar cu incidență și intensitate crescute ale sărăciei, ci și cu discrepanțe regionale pronunțate, accentuate în mediul rural și în rândul gospodăriilor numeroase, al celor cu nivel redus de educație sau dependente de prestații sociale.

Totodată, integrarea indicatorilor multidimensionali ai sărăciei a scos în evidență depriveri care nu pot fi surprinse prin intermediul măsurătorilor monetare, în special în ceea ce privește accesul la servicii, locuire, educație și mobilitatea socială. Suprapunerea doar parțială între sărăcia monetară și cea multidimensională a confirmat necesitatea consolidării sistemelor naționale de monitorizare pentru a detecta forme de vulnerabilitate invizibile în statisticile tradiționale.

Din perspectiva bunăstării populației, cercetările au scos în evidență faptul că inegalitatea și sărăcia sunt fenomene profund structurale, generate de interacțiunea dintre piața muncii, capitalul educațional, demografie, accesul la servicii și oportunități economice. În acest context, bunăstarea nu poate fi evaluată exclusiv prin nivelul consumului sau al veniturilor, ci trebuie abordată ca rezultat al unui ansamblu de factori care includ calitatea vieții, incluziunea socială, securitatea economică, mobilitatea profesională și accesul la servicii esențiale.

O contribuție importantă a acestor cercetări a fost elaborarea unei analize SWOT dedicate grupurilor social vulnerabile – persoane vârstnice, femei și bărbați în perspective de egalitate de gen, refugiați, copii în dificultate și tineri NEET.

Analiza SWOT, pe unele grupuri social vulnerabile

Grupuri social vulner.	Puncte forte	Vulnerabilități	Oportunități	Riscuri
<i>Persoane vârstnice</i>	Cadrul legislativ asigură protecția socială a persoanelor vârstnice; pensia este corelată cu veniturile și durata contribuțiilor; indexarea anuală atenuează efectele inflației	Nivel scăzut al pensiilor, care menține vulnerabilitatea pensionarilor; dependență ridicată de evoluțiile demografice; instabilitate financiară a sistemului de pensii	Îmbunătățirea colectării contribuțiilor sociale; introducerea pilonului II de pensii; digitalizarea serviciilor pentru persoanele vârstnice	Îmbătrânirea populației și migrația forței de muncă; economia informală și reducerea contribuțiilor la CNAS; instabilitate economică și inflație ridicată
<i>Femei / Bărbați - egalitatea de gen</i>	Existența cadrului legal actualizat privind egalitatea de gen; acces larg la educație; participare ridicată pe piața muncii	Diferențe salariale de gen; concentrare în sectoare slab remunerate; muncă casnică neremunerată	Existența politicilor de egalitate salarială; răspândire serviciilor de îngrijire a copiilor; programe UE pentru incluziunea economică a femeilor	Feminizarea sărăciei; violența în familie și în bază de gen; excluziune economică și socială la vârsta înaintată
<i>Refugiați</i>	Suport instituțional și internațional; acces la servicii umanitare de bază	Barriere lingvistice; integrare socio-economică, acces limitat la ocupare formală pe piața forței de muncă, dificultăți în deschiderea unei afaceri proprii	Programe de integrare socio-profesională; recunoașterea calificărilor; finanțare externă	Marginalizare socială; dependență de asistență
<i>Copii în dificultate</i>	Orientarea spre dezinstituționalizare, creșterea cheltuielilor pentru protecția socială, existența unor programe de sprijin pentru copii și familii vulnerabile și un cadru legislativ relativ solid, susținut de cooperare interinstituțională	Coordonarea insuficientă între instituții, utilizarea ineficientă a resurselor, menținerea unui număr semnificativ de copii în instituții rezidențiale și diferențe de calitate ale serviciilor la nivel local	Accesul la finanțare internațională, digitalizarea serviciilor sociale, dezvoltarea parteneriatelor cu ONG-uri și sectorul privat și investițiile în formarea personalului	Instabilitatea economică, emigrarea populației, posibile crize sanitare, schimbările frecvente de politici publice și constrângerile bugetare
<i>Tineri NEET</i>	Existența strategiilor de ocupare a tinerilor; acces relativ la educație și formare profesională	Competențe necorelate cu cerințele pieței muncii; lipsa experienței profesionale	Formare profesională duală; programe de stagii și ucenicie; sprijin din partea UE	Migrație timpurie; excluziune socială și economică

Analiza a relevat că, în pofida existenței unui cadru legislativ relativ coerent și a unor mecanisme de sprijin, vulnerabilitățile structurale persistă, alimentate de factori precum îmbătrânirea populației, migrația, rigiditățile pieței muncii, diferențele salariale de gen, integrarea dificilă a refugiaților, accesul inegal la servicii sociale și fluctuațiile economice care afectează sever gospodăriile cu venituri mici. Pe de altă parte, analiza a identificat oportunități relevante, asociate procesului de convergență europeană, digitalizării serviciilor, extinderii programelor de formare profesională și accesului la finanțare internațională.

Rezultatele obținute pe dimensiunea *bunăstării populației și al nivelului de trai al păturilor vulnerabile* demonstrează necesitatea unei modernizări metodologice și operaționale în monitorizarea bunăstării populației, prin extinderea setului oficial de indicatori, integrarea măsurătorilor multidimensionale, armonizarea cu standardele europene și consolidarea instrumentelor analitice utilizate în formularea politicilor sociale. Aceste transformări sunt esențiale pentru fundamentarea

unor intervenții publice orientate spre reducerea inegalităților, creșterea incluziunii sociale și îmbunătățirea calității vieții în Republica Moldova.

6) Rezultatele privind colaborarea națională și internațională și suportul oferit la nivel național.

Rezultatele obținute în cadrul colaborării naționale/internaționale și a suportului oferit la nivel național a fost evidențiat prin participarea constantă a cercetătorilor implicați în subprogram la procesul de pregătire și furnizare a notelor analitice și a informațiilor necesare pentru screeningul bilateral (la solicitarea MDED și a MAIA). Această implicare a facilitat comunicarea și transferul de cunoștințe esențiale pentru relevanța și impactul subprogramului, evidențiind în același timp concordanța rezultatelor obținute cu prioritățile și necesitățile asociate parcursului european al Republicii Moldova.

Rezultatele tehnico-analitice generate în cadrul subprogramului, precum tarifele de costuri pe culturi agricole, normativele veniturilor nete și costurile operațiunilor tehnologice mecanizate, reprezintă o formă de colaborare cu sectorul real și cu instituțiile de reglementare, susținând fundamentarea măsurilor de sprijin în agricultură¹, evaluarea competitivității sectoriale și eficientizarea utilizării resurselor publice. Prin avize, expertize și consultări publice s-a contribuit, de asemenea, la dezvoltarea actelor normative, programelor de reformă economică și politicilor de piața muncii, generând impact economic la nivel micro (fermieri și operatori economici), mezo (lanțuri valorice și sectoare) și macro (politici bugetare, investiționale și sociale).

Rezultatele la nivel național, rezidă în propunerile de proiecte la concursurile naționale ale ANCD pentru "*Stimularea excelenței cercetărilor științifice*" și "*Tinerii cercetători*" pentru perioada 2025–2026 au însumat un portofoliu consistent de proiecte, acoperind teme de actualitate în domeniul politicilor sociale, agriculturii și securității alimentare, digitalizării, tranziției energetice, dezvoltării durabile, proprietății intelectuale și competitivității sectoriale². Acest efort colectiv, materializat prin 14 propuneri depuse, a implicat coordonatori din toate domeniile strategice, demonstrând capacitatea de cercetare interdisciplinară și relevanța tematică pentru prioritățile naționale. Acesta competiție s-a soldat cu 4 proiecte noi finanțate de ANCD.

Pe direcția **colaborării internaționale** rezultatele au fost reflectate de asemenea, prin activitatea intensă de elaborare și depunere a propunerilor de proiecte de cercetare la nivel național, bilateral și internațional, demonstrând capacitatea instituției de a mobiliza echipe interdisciplinare și de a participa activ la programe competitive de finanțare.

La nivel internațional, colaborarea s-a extins prin depunerea de aplicații în cadrul programului Horizon Europe, unde au fost înregistrate 5 propuneri de proiect. Portofoliul internațional a inclus 8 proiecte înaintate pentru finanțare către organizații/platforme precum International Visegrad Fund, People in Need, UCIP IFAD, Solidarity Fund și OPTIM Project, vizând domenii precum studii de fezabilitate, evaluări de impact, economia circulară, agricultura durabilă, valorificarea lanțurilor valorice și dezvoltarea antreprenoriatului rural.

Dezvoltarea și depunerea acestor în cadrul competițiilor respective, evidențiază colaborarea și expertiza științifică a cercetătorilor implicați în subprogram, deschiderea către parteneriate internaționale și capacitatea instituției de a elabora proiecte conforme cu standardele europene, ceea ce constituie o premisă solidă pentru succesul viitor al subprogramului.

7) Acțiunile care vizează consolidarea capacităților instituționale prin creșterea potențialului uman și susținerea tinerilor au avut ca rezultat integrarea noilor tineri cercetători în

activitățile cercetare¹, implicarea acestora în activități de formare și în proiecte naționale și internaționale. Cercetătorii angajați au obținut noi proiecte, au avansat în procesul de susținere a tezi de doctorat, s-au înscris în proiecte de doctorat în calitate de mentori, iar tinerii în calitate de doctoranzi, au participat la acțiuni COST și alte activități de networking care implica dezvoltare competențelor de cercetare. Rezultatele sunt reflectate în participarea plenară a cercetătorilor la cursuri de instruire și training-uri; implicarea în scrierea de proiecte naționale, bilaterale și internaționale; obținerea certificatului de abilitare cu dreptul de a conduce doctorate -2 persoane; obținerea granturilor doctorale – 5 persoane, 7 granturi, 7 doctoranzi înscriși la studii de doctorat.

Separat, remarcăm că în cadrul noilor proiecte depuse și câștigate în competiții naționale au fost implicați tinerii cercetători, cu scopul de a fortifica capacitatea acestora de participare în proiecte de cercetare.

Un rezultat important pentru consolidarea capacităților instituționale l-a constituit obținerea proiectului **INCE GreenEdge** (valoarea proiectului – 1 mil.lei oferite de MEC pentru procurarea de softuri), conceput ca un instrument de modernizare a infrastructurii digitale și metodologice, în vederea dezvoltării unor echipe competitive capabile să atragă fonduri europene, să extindă cooperarea internațională și să susțină formarea tinerilor cercetători. Prin urmare, proiectul contribuie atât la creșterea excelenței instituționale, cât și la consolidarea impactului științific al rezultatelor obținute.

5. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute

Impactul științific al rezultatelor din 2025 rezidă în consolidarea cadrului teoretico-metodologic privind reziliența economică, finanțarea sustenabilă, agricultura durabilă, competitivitatea sectorială și bunăstarea populației. Au fost dezvoltate și aplicate indicatori compoziți de reziliență economică și energetică, matrice de riscuri și modele econometrice (inclusiv funcția de producție Cobb–Douglas), care permit diagnosticarea robustă a vulnerabilităților structurale și fundamentarea prognozelor macroeconomice și a scenariilor de politici în contextul integrării europene.

Contribuțiile vizează, de asemenea, elaborarea unui sistem integrat de indicatori pentru evaluarea finanțării sustenabile și a practicilor ESG, adaptat specificului economiei Republicii Moldova, precum și definirea modelelor de dezvoltare sectorială și a lanțurilor valorice în agricultură, cu accent pe competitivitate, reziliență și produse de nișă.

În paralel, a fost consolidat cadrul metodologic de analiză a competitivității întreprinderilor și a inegalității veniturilor și sărăciei, prin extinderea setului de indicatori utilizați și alinierea acestora la standardele europene.

Impactul științific este întărit de constituirea unor baze de date extinse, de dezvoltarea instrumentelor aplicate (tarife de costuri, normative ale veniturilor nete, indici compoziți, seturi de indicatori), de studiile empirice dedicate percepției rezilienței și tranziției către investiții sustenabile, precum și de diseminarea rezultatelor prin publicații, monografii, buletine de analiză economică, evenimente științifice și expertiză pentru APC/APL. Aceste rezultate oferă un suport analitic solid pentru proiectarea politicilor publice și a măsurilor de intervenție orientate spre creșterea rezilienței economice, consolidarea competitivității și reducerea inegalităților sociale.

Impactul social este evidențiat prin sprijinul și promovarea comportamentelor responsabile în mediul de afaceri și sectorul financiar, contribuind la creșterea nivelului de conștientizare privind importanța principiilor ESG. Prin facilitarea accesului la finanțare sustenabilă, studiul susține

---

¹ În anul 2024, în cadrul subprogramului au fost angajați 7 tineri cercetători, dintre care 2 dețineau titlul științific de doctor în științe economice. În anul 2025, a fost angajat un tânăr cercetător în funcția de stagiar

dezvoltarea întreprinderilor reziliente, protecția mediului și îmbunătățirea bunăstării sociale, în concordanță cu obiectivele de dezvoltare durabilă.

La fel, impactul se reflectă în îmbunătățirea capacității de diagnostic și intervenție în domeniile bunăstării populației, inegalității veniturilor, sărăciei și incluziunii sociale. Perfecționarea setului de indicatori de inegalitate și sărăcie, analiza comparativă cu standardele UE și studiile privind grupurile social vulnerabile (vârșnici, copii în dificultate, refugiați, tineri NEET) oferă o imagine clară și fundamentată asupra polarizării sociale și a riscurilor de excludere, facilitând proiectarea unor politici sociale mai bine direcționate.

Studiile empirice privind percepția populației asupra rezilienței economice și energetice evidențiază dimensiunea subiectivă a securității economice, încrederii și vulnerabilității, cu implicații asupra comportamentelor de consum și a fenomenului migrațional. Diseminarea rezultatelor prin buletine, ghiduri și participări la emisiuni radio-TV contribuie la informarea publicului și a părților interesate cu privire la riscurile, vulnerabilitățile și oportunitățile identificate.

Totodată, expertiza oferită organizațiilor și autorităților publice, precum și implicarea în grupuri de lucru interministeriale, consolidează practica decizională bazată pe dovezi, sprijină alinierea politicilor sociale și economice la standardele europene și contribuie la întărirea capacității instituțiilor de a răspunde provocărilor asociate sărăciei, inegalității și rezilienței sociale.

Impactul economic este generat de acele rezultate care sprijină fundamentarea deciziilor economice, modernizarea sectoarelor, creșterea competitivității și integrarea europeană. În anul 2025, subprogramul a furnizat autorităților indicatori compoziți, prognoze macroeconomice, studii sectoriale și analize econometrice utilizate în procesul de elaborare a politicilor economice în domenii precum reziliența economică, competitivitatea IMM-urilor, securitatea alimentară, finanțarea sustenabilă și tranziția energetică. Implementarea acestor rezultate facilitează îmbunătățirea managementului riscurilor, atragerea investițiilor durabile și consolidarea stabilității financiare, contribuind la orientarea economiei Republicii Moldova către modele durabile și aliniate standardelor europene.

În sectorul agricol, impactul economic este direct și tangibil. Tarifele de costuri, normativele veniturilor nete, analizele avantajelor comparative, studiile pe lanțuri valorice și costurile operațiunilor tehnologice mecanizate constituie instrumente esențiale pentru fermieri, procesatori și autorități. Aceste instrumente reduc incertitudinea decizională, sprijină planificarea investițiilor, cresc eficiența utilizării subvențiilor publice și facilitează orientarea către piețe externe, având un rol decisiv în consolidarea rezilienței sectorului agroalimentar.

Nu în ultimul rând, rezultatele subprogramului au alimentat procesele asociate screening-ului bilateral și dialogului tehnic cu instituțiile europene, oferind indicatori și analize necesare racordării la tabloul de bord european. Acest lucru reduce costurile administrative post-aderare și accelerează convergența economică, statistică și metodologică cu Uniunea Europeană.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în subprogram în formă de publicații

Diseminarea și recunoașterea rezultatelor sunt demonstrate prin publicarea a 163 de lucrări științifice, dintre care 19 lucrări în reviste și volume indexate în baze de date internaționale (WoS, Scopus, Springer), 48 de articole publicate în reviste de specialitate internaționale și în reviste naționale acreditate, precum și 52 de articole incluse în culegeri de lucrări ale conferințelor științifice organizate în țară și peste hotare. De asemenea, au fost editate 4 cărți de specialitate și 2 ediții ale publicației „*Tendințe în Economia Moldovei*”, iar pe site-ul instituțional au fost publicate 7 lucrări necesare pentru business și autorități.

Aceste rezultate reflectă o contribuție importantă la avansarea cercetării în domenii-cheie precum economia durabilă și rezilientă, competitivitatea economică și calitatea vieții, evidențiind impactul științific atât la nivel internațional, cât și național.

Totodată, în anul 2025, rezultatele obținute în cadrul subprogramului (sub formă de postere și lucrări științifice) au fost prezentate la patru saloane și expoziții internaționale desfășurate în România și Republica Moldova. Participarea a avut un impact vizibil, fiind recompensată cu un portofoliu consistent de distincții: 12 Medalii de Aur, 7 Medalii de Argint, 9 Medalii de Bronz și 2 Diplome de Excelență (lista este anexată³).

- La **Salonul European de Creativitate și Inovație EUROINVENT 2025** (Iași, România) au fost obținute 3 Medalii de Aur, 3 Medalii de Argint, 3 Medalii de Bronz, precum și 2 Diplome de Excelență, confirmând potențialul inovativ al cercetărilor prezentate.
- În cadrul **Expoziției Internaționale de Inovație și Transfer Tehnologic “EXCELLENT IDEA – 2025” (Chișinău, Republica Moldova)** participarea s-a soldat cu 5 Medalii de Aur, 2 Medalii de Argint și 3 Medalii de Bronz, ceea ce atestă relevanța practică a temelor abordate, în special în domeniile rezilienței economice, digitalizării, energiei și politicilor agricole.
- La **Expoziția Internațională Specializată INFOINVENT 2025 (Chișinău, Republica Moldova)** au fost obținute 3 Medalii de Aur, 2 Medalii de Argint și 3 Medalii de Bronz, reconfirmând impactul aplicativ a cercetării din perspectivă economică, socială și tehnologică.
- La **Exhibition of Inventions and Innovations „Traian Vuia” 2025 (Timișoara, România)** a fost obținută o Medalie de Aur, consolidând recunoașterea internațională a cercetărilor în domeniul inovării financiare.
- La fel Ministerul Educației și Cercetării și Academia de Științe a Moldovei și Ministerul Educației și Cercetării din Ucraina au oferit distincții la 4 cercetători din cadrul subprogramului: dr. Ungur Cristina, dr. Vinogradova Natalia, dr. Șargu Lilia, dr. Iașisin Tatiana și dr. Colesnicova Tatiana.

Acest ansamblu de rezultate reflectă vizibilitatea internațională și națională, relevanța aplicată și competitivitatea cercetării desfășurate în cadrul subprogramului, evidențiind capacitatea acestuia de a produce rezultate valide științifice și apreciate în contexte internaționale.

7. Diseminarea rezultatelor obținute în subprogram în formă de prezentări la foruri științifice.

Rezultatele au fost promovate prin participarea la evenimente științifice internaționale și naționale, dintre 16 evenimente au fost organizate în cadrul subprogramului: 6 conferințe științifice internaționale organizate în R. Moldova și peste hotare, în parteneriat cu alte organizații și 10 mese rotunde, seminare, lansări publice, work-shopuri (detaliat informația se conține mai jos). La aceste evenimente au fost prezentate 25 de rapoarte. Rezultatele au fost diseminate în mass-media prin participarea la 15 emisiuni TV, radio și prin publicații în presă, site-uri/portaluri media-5.

În total au fost prezentate 57 de rapoarte și comunicări la evenimente științifice internaționale și 24 la evenimente științifice organizate în țară.

Prezentări/Rapoarte și comunicări la evenimente științifice internaționale (organizate peste hotare)

Rapoarte în plenară:

1. GUTIUM, Mircea. *The Synergy Between IT and Logistics as a Strategic Pillar for Fortifying Moldova's Economic Resilience*. International Scientific and Practical Conference “Mechanisms for Managing Economic Security of Entrepreneurship: Challenges and Prospects of Business

- Digitalization,” (internațională), organizată de National Aerospace University “Kharkiv Aviation Institute”; Kharkiv, Ukraine, 11.12.2025.
2. GUTIUM, Tatiana. *Digital and green transitions: impacts on productivity and food security*. International Scientific and Practical Conference “Mechanisms for Managing Economic Security of Entrepreneurship: Challenges and Prospects of Business Digitalization,” (internațională), organizată de National Aerospace University “Kharkiv Aviation Institute”; Kharkiv, Ukraine, 11.12.2025.
  3. IORDACHI, V., CIOBU, S. *Artificial intelligence and cryptocurrency economies: Institutional reactions and global market trends*. The 8th International Conference on Economic Sciences and Business Administration (ICESBA 2025): “Artificial Intelligence-Driven Trends in Management, Marketing, Accounting, Business Economics, and Law”, 26–27 November 2025, Bucharest, Romania;
  4. LUCASENCO, E. *Transformarea industriei alimentare în Republica Moldova: tendințe, provocări și perspective*. Simpozionul internațional “Economie agrară și dezvoltare rurală – tendințe și provocări” 2025, Ediția a XV-a, organizat de Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, ICEADR – ASAS. 20 – 21 noiembrie 2025.

Rapoarte în secțiuni/panel:

5. BEJENARU, I. *E-governance of tourism infrastructure: smart cities and their impact on tourism development*. International Competition of Student Scientific Works “Black Sea Science 2025”, Odesa National University of Technology, ONTU, 20.04.2025. Odesa, Ukraine.
6. BEJENARU, I. *NEET-молодежь в условиях современных вызовов: анализ барьеров и возможностей в Республике Молдова*. International Scientific and Practical Conference „Innovation for regional sustainability 2025”, University of Agribusiness and Rural Development, 4-5 December 2025, Plovdiv, Bulgaria.
7. BEJENARU, I., RUSU S. *Evaluation of the effectiveness of state programs for financial inclusion in the Republic of Moldova*. International Scientific Conference "Accounting and Finance - Universal Languages of Business" (AFISC), 10th Edition, April 11, 2025, “Constantin Brancoveanu” University of Pitesti, Romania.
8. CEBAN, A. *De la vulnerabilitate la reziliență: analiza SWOT a sectorului ovine și caprine din Republica Moldova*. Sesiunea Științifică Internațională Cercetări de Economie Agrară și Dezvoltare Rurală - A 30-a Ediție: Politici Agricole, Alimentare și de Dezvoltare Rurală. 16 decembrie, 2025 Institutul de Economia Agrară, București, România.
9. CEBAN, A. *Politici și cadrul economic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului ovinelor și caprinelor în Republica Moldova*. Simpozionul internațional “Economie agrară și dezvoltare rurală – tendințe și provocări” 2025, Ediția a XV-a, organizat de Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, ICEADR – ASAS. 20 – 21 noiembrie 2025.
10. CEBAN, A. *Proiectarea și implementarea pilot a unui instrument de monitorizare și evaluare a politicilor în scopul evaluării eficienței pe termen scurt a subvențiilor în Moldova*. Simpozionul internațional “Economie agrară și dezvoltare rurală – tendințe și provocări” 2025, Ediția a XV-a, organizat de Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, ICEADR – ASAS. 20 – 21 noiembrie 2025.
11. CEBAN, A. *Resiliency-oriented agricultural modernization model: theoretical foundations and practical approaches in the Republic of Moldova*. International scientific conference "Sustainable agriculture and rural development - VI", 11- 12 December 2025, Belgrade, Serbia.
12. CEBAN, A. *Strengthening Moldova’s rural development through smallholders’ integration in sustainable agricultural practices*. XXI European Rural Development Network Conference “Food systems transition for sustainable rural development”, Institute of Agricultural Economics – Romanian Academy, 23-25 September 2025, Bucharest, Romania.
13. CIMPOIEȘ L. *Climate Resilience and Yield Vulnerability of Key Crops in Moldova: a case study of Wheat, Maize, and Sunflower*. International Balkan and Near Eastern Social Sciences Congress Series on Economics, Business and Management-Ohrid. Republic of North Macedonia, October 11-12, 2025.

14. CIOBANU, M. *Classification of socio-economic support models for children in difficulty*. International Scientific Conference "Accounting and Finance - Universal Languages of Business" (AFISC), 10th Edition, Constantin Brancoveanu University of Pitesti, April 11, 2025, Pitesti, Romania. <https://www.univcb.ro/storage/app/media/brosura-conferinta-AFISC2025.pdf>
15. CIOBANU, M. *Developing the index of social resilience for Moldova: a multidimensional approach*. International Conference "Resilience and Competitiveness of the National Economies - Under the Sign of Creativity, Crisis and Conflicts" - RESILNAT-3C, 2025, Hybrid Edition - "RD&I and new entrepreneurship models for sustainable development", June 12-13, 2025, Institute of National Economy, Romanian Academy, Bucharest, Romania. https://www.ien.ro/sites/default/files/Book%20of%20abstracts_draft.pdf
16. CIOBANU, M. *Educational spatial disparities in Moldova: an empirical assessment of children's travel expenditures to district-level model schools*. International Scientific and Practical Conference „Innovation for regional sustainability 2025”, University of Agribusiness and Rural Development, 4-5 December 2025, Plovdiv, Bulgaria.
17. CIOBANU, M., COLESNICOVA, T. *Analysis of special instruments for reducing income inequality and poverty used in EU countries*. In: International Scientific and Practical Conference „Innovation for regional sustainability 2025”, University of Agribusiness and Rural Development, 4-5 December 2025, Plovdiv, Bulgaria.
18. CIOBANU, M., DOGA, V., SAVCENCO, S. *AI tools for children in difficulty: opportunities and risks*. International Scientific-Practical Conference Dedicated to the 102nd anniversary of the national leader Heydar Aliyev - Current state and development perspectives of science and technology during the fourth industrial revolution, 6-7 May 2025, Azerbaijan Technological University, Ganja, Azerbaijan.
19. CIOBU, S. *Development of cybersecurity strategies as a guarantee of the banking sector sustainability in the Republic of Moldova*. International Scientific Conference "Accounting and Finance - Universal Languages of Business" (AFISC), 10th Edition, Constantin Brancoveanu University of Pitesti, April 11, 2025, Pitesti, Romania.
20. COLESNICOVA, T., CIOBANU, M. *NVivo application for qualitative data analysis in scientific research: options and result visualizations*. 15th International Conference on Application of Information and Communication Technology and Statistics in Economy and Education (ICAICTSEE – 2025), 9-11 October 2025, 2025, UNWE, Sofia, Bulgaria.
21. COLESNICOVA, T., CIOBANU, M., HEGHEA, E. *The Kaitz ratio indicator of income inequality in EU-27 countries: a cross-national analysis*. Conferința internațională „Challenges in the New Era of Globalization” (GLOBERA 2025), Institutul de Economie Mondială, Academia Română, 4-5 decembrie 2025, București, România.
22. GUTIUM, Mircea. *Advancing Customs Performance Measurement: A Conceptual Framework for Enhanced and Multidimensional Key Performance Indicators*. International Conference on Smart Environment and Green Technologies – ICSEGT2025, organizată de Odlar Yurdu University; Baku, Azerbaidjan, 31.05.2025.
23. TIMUȘ A., GUTIUM, Mircea. *Digitalization of Customs as Driver of Sustainable Logistics: Case of Moldova*. The Seventh Eurasian Conference RISK-2025 „Risk-oriented design and operation of infrastructure systems: sustainability paradigm”, Azerbaijan State Oil and Industry University- Baku, 21.10.2025, Baku, Azerbaijan;
24. GUTIUM, Mircea. *Impactul Digitalizării Asupra Creșterii Competitivității IMM-urilor din Moldova*. Conferința internațională „Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”, organizată de Academia Română, Filiala Iași, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”, 25.10.2025, Iași, România;
25. GUTIUM, Tatiana. *Impact of the Energy Crisis on the Evolution of Electricity Production Structures in OECD-Europe*. International Conference on Smart Environment and Green Technologies – ICSEGT2025, Odlar Yurdu University, 31.05.2025 - Baku, Azerbaidjan;
26. GUTIUM, Tatiana. *Understanding Europe’s Energy Market: Lessons from the 2021 Gas Crisis and Recent Shifts*. International Scientific Conference "Accounting and Finance - Universal Languages of Business" (AFISC), 10th Edition, „Constantin Brancoveanu” University of Pitesti,

- April 11, 2025, Pitesti, Romania. <https://www.univcb.ro/storage/app/media/brosura-conferinta-AFISC2025.pdf>
27. HEGHEA, E., GARABAJII, I. *Managerial Models for Reducing Social Exclusion of Elderly People: An Innovative and Intersectoral Approach*. International Conference "Resilience and Competitiveness of the National Economies - Under the Sign of Creativity, Crisis and Conflicts" - RESILNAT-3C, 2025, Hybrid Edition - "RD&I and new entrepreneurship models for sustainable development", June 12-13, 2025, Institute of National Economy, Romanian Academy, Bucharest, Romania. https://www.ien.ro/sites/default/files/Book%20of%20abstracts_draft.pdf
  28. HEGHEA, E., GARABAJII, I. *Managerial Strategy for Reducing Social Exclusion Among Elderly People in the Republic of Moldova*. Conferința internațională „Challenges in the New Era of Globalization” (GLOBERA 2025), Institutul de Economie Mondială, București, România, 4-5 decembrie 2025.
  29. IAȚIȘIN T. *The Soybean Value Chain: A Sustainable Solution for Circular Agriculture and Sustainable Development*. XXI European Rural Development Network Conference “Food systems transition for sustainable rural development”. 23-25 September 2025, Bucharest, Romania. https://erdn.eu/wp-content/uploads/2025/09/21ERDN2025-Agenda_M.pdf
  30. IAȚIȘIN T. *Optimizarea producerii strugurilor prin tehnologii moderne: provocări și oportunități*. Sesiunea Științifică Internațională Cercetări de Economie Agrară și Dezvoltare Rurală - A 30-a Ediție: Politici Agricole, Alimentare și de Dezvoltare Rurală - 16 decembrie, 2025 Institutul de Economia Agrară, București, România.
  31. IAȚIȘIN T. *Sustainable development through wine tourism in the Republic of Moldova: a synergy between tradition and rural innovation*. International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges 16 th Edition Dashboard of the Future – Reconfiguration of the Doctrines between Durability and sustainability: Innovation. Opportunities. Risks. 29-30 May 2025. Artifex University of Bucharest , D.A. Tsenov Academy of Economics.
  32. IAȚIȘIN T. *Theoretical Approach of Investments as a Factor in Ensuring the Modernization of the Wine Sector*. International Conference "Resilience and Competitiveness of the National Economies - Under the Sign of Creativity, Crisis and Conflicts" - RESILNAT-3C, 2025, Hybrid Edition - "RD&I and new entrepreneurship models for sustainable development", June 12-13, 2025, Institute of National Economy, Romanian Academy, Bucharest, Romania. <https://www.ien.ro/sites/default/files/Agenda-Program%20Resilnat%202025-6.06.2025.pdf>
  33. IORDACHI, V. *Financing Models for Circular Economy: A Global Review of Cooperative Support Through Public-Private Partnerships*. International Scientific Conference "Accounting and Finance - Universal Languages of Business" (AFISC), 10th Edition, „Constantin Brancoveanu” University of Pitesti, April 11, 2025, Pitesti, Romania. <https://www.univcb.ro/storage/app/media/brosura-conferinta-AFISC2025.pdf>
  34. LUCASENCO, E. *Sustainable food system governance: multi-level coordintaion in Moldova's rural development policy*. XXIth European Rural Development Network Conference “Food systems transition for sustainable rural development”. Institute of Agricultural Economics – Romanian Academy, 23-25 September 2025, Bucharest, Romania.
  35. LUCASENCO, E. *Dincolo de nuci și vin: cartografierea avantajelor comparative relevate pentru produsele agroalimentare din Republica Moldova*. Sesiunea Științifică Internațională Cercetări de Economie Agrară și Dezvoltare Rurală - A 30-a Ediție: Politici Agricole, Alimentare și de Dezvoltare Rurală. 16 decembrie, 2025 Institutul de Economia Agrară, București, România.
  36. POPA, V. *Strategies for risk diversification in microfinance institutions and their impact on the resilience of the sector in the Republic of Moldova*. The 13th Edition of the Annual International Scientific Conference Financial and Monetary Economics (FME 2025), 3 octombrie 2025, Bucharest, Romania. <https://www.icfm.ro/Program%20FME%202025.pdf> ICFM
  37. POPA, V. *Sustainability of public finances in the Republic of Moldova in the context of economic resilience*. NextStepEU Scientific International Conference: Challenges, Opportunities, and Policies for Sustainability in the European Union, 29-31 mai, 2025 Iași, Romania.

- <https://nextstepeu.uaic.ro/wp-content/uploads/2025/05/NextStepEU-2025-programme.pdf>
nextstepeu.uaic.ro
38. POPA, V., POPA, N. *Sustainable energy transition in public institutions in the Republic of Moldova: Case study on the application of photovoltaic solutions*. 7th Eurasian Conference on “Risk-oriented Design and Operation of Infrastructure Systems: Sustainability Paradigm” (RISK-2025), 2025, October 21–23 Baku, Azerbaijan. https://icid-ciid.org/event/event_details/260 icid-ciid.org
  39. POPA, V., ȚIRIGAN, S. *Reziliența economică: concepte și provocări / Economic resilience: Concepts and challenges*. International Conference “Sustainable Economic and Social Development of Euroregions and Cross-Border Areas”, 21st edition, 24-25 October 2025, "Gheorghe Zane" Institute for Economic and Social Research, Iași, România. <https://ices-arfi.ro/en/event/international-conference-sustainable-economic-and-social-development-of-euroregions-and-cross-border-areas/>
  40. POPA, V.; UNGUR, C. *Rolul sectorului financiar în consolidarea stabilității economice a Moldovei: De la vulnerabilitate la reziliență*. Vectori ai dezvoltării rurale în Regiunea Nord-Est a României. Zilele Academice Ieșene, ediția a XL-a, Iași, Romania. https://drive.google.com/file/d/1ubMVmae2SgAMI_2uzD0oBgWBA-zCF4E9/view
  41. SAVCENCO, S., CIOBANU, M. Călărași – model de valorificare a patrimoniului rural prin turism. International Conference Tourism and Rural Space: TARS 27th, 29-31 May 2025, Romanian Academy – Branch of Iași, Gheorghe Zane Institute for Economic and Social Research, Ministry of Agriculture and Rural Development, Vatra Dornei, România. https://ce82227e-33ed-42d2-882b-01014e7b73eb.usrfiles.com/ugd/ce8222_ed306466a6704b1896741674ee47ff16.pdf
  42. SAVCENCO, S., CIOBANU, M. *Centrele de tineret din Republica Moldova - investiții pentru reziliență și dezvoltare socială durabilă*. International Conference “Sustainable Economic and Social Development of Euroregions and Cross-Border Areas”, 21st edition, 24-25 October 2025, "Gheorghe Zane" Institute for Economic and Social Research, Iași, România. <https://ices-arfi.ro/en/event/international-conference-sustainable-economic-and-social-development-of-euroregions-and-cross-border-areas/>
  43. SECRIERU, A. *Efficiency of Public Expenditure Management through a Human Rights Approach*. International Conference „Resilience and competitiveness of the national economies – under the sigh of creativity, crisis and conflicts”, Institute Of National Economy, June 12-13, 2025, Bucharest, Romania. Book of abstracts "Economic Development and Social Challenges in Uncertain Times. pp. 36-37. https://www.ien.ro/sites/default/files/Book%20of%20abstracts_draft.pdf
  44. STRATAN, D. *Dezvoltarea comunităților rurale prin sprijinirea fermierilor mici: Provocări, soluții și impact în Republica Moldova*. Vectori ai dezvoltării rurale în Regiunea Nord-Est a României. Zilele Academice Ieșene, ediția a XL-a, Iași, Romania. https://drive.google.com/file/d/1ubMVmae2SgAMI_2uzD0oBgWBA-zCF4E9/view
  45. STRATAN, D. *Empowering small-scale farmers in Moldova: Expectations from supporting organizations*. NextStepEU Scientific International Conference: Challenges, Opportunities, and Policies for Sustainability in the European Union, 29-31 mai, 2025 Iași, Romania. <https://nextstepeu.uaic.ro/wp-content/uploads/2025/05/NextStepEU-2025-programme.pdf>
nextstepeu.uaic.ro
  46. STRATAN, D. *Smart transformation in Moldova’s agriculture*. Financial and Monetary Economics The 13th Edition of the Annual International Scientific Conference Financial and Monetary Economics (FME 2025), 3 octombrie 2025, Bucharest, Romania. <https://www.icfm.ro/Program%20FME%202025.pdf> ICFM
  47. STRATAN, D. *The role of extension services for farmers in Moldova*. International Scientific Conference "Accounting and Finance - Universal Languages of Business" (AFISC), 10th Edition, „Constantin Brancoveanu” University of Pitesti, April 11, 2025, Pitesti, Romania. <https://www.univcb.ro/storage/app/media/brosura-conferinta-AFISC2025.pdf>

48. ȘARGU, L. *Inteligența artificială și viitorul pieței vinului: Risc sau oportunitate pentru o economie sustenabilă? / Artificial intelligence and the future of the wine market: Risk or opportunity for a sustainable economy?* Zilele Academice Iașene, ediția a XL-a, Iași, Romania. Work-shop internațional Marketing și Economie: inteligența artificială, inovație și sustenabilitate, 24.10.2025. <https://acadiasi.org/marketing-si-economie-inteligena-artificiala-inovatie-si-sustenabilitate/acadiasi.org>
49. TIMOFEI, O., IORDACHI, V., PERCIUN, R. *Implementation of ESG criteria in the business environment: From European experience to Moldovan realities.* NextStepEU Scientific International Conference: Challenges, Opportunities, and Policies for Sustainability in the European Union, 29-31 mai, 2025 Iași, Romania. <https://nextstepeu.uaic.ro/wp-content/uploads/2025/05/NextStepEU-2025-programme.pdf> nextstepeu.uaic.ro
50. TUREȚCHI, V. *Impactul înghețurilor târzii din primăvara anului 2025 asupra sectorului pomicol din europa sud-estică: studiu comparativ între Republica Moldova, România, Ucraina și Polonia.* Simpozionul Internațional „Economie Agrară și Dezvoltare Rurală – Tendințe și Provocări” ediția a XV-a, 20–21 noiembrie 2025, București, România.
51. TUREȚCHI, V. *Rolul întreprinderilor agricole în creșterea competitivității și adaptabilității sectorului horticol din Republica Moldova.* Sesiunea Științifică Internațională Cercetări de Economie Agrară și Dezvoltare Rurală - A 30-a Ediție: Politici Agricole, Alimentare și de Dezvoltare Rurală. 16 decembrie, 2025 Institutul de Economia Agrară, București, România.
52. ȚIRIGAN, S., *Transformările structurale în sectorul agricol al Republicii Moldova: Factorii motorii, impact și scenariile viitoare pentru dezvoltarea rurală.* Vectori ai dezvoltării rurale în Regiunea Nord-Est a României. Zilele Academice Iașene, ed. XL-a, Iași, Romania. https://drive.google.com/file/d/1ubMVmae2SgAMI_2uzD0oBgWBA-zCF4E9/view

Prezentări/Rapoarte și comunicări la evenimente științifice internaționale/naționale organizate în Republica Moldova

Rapoarte în plenară:

1. COCIUG V. *The institutional framework for the interaction of monetary and macroprudential policies.* International Scientific-Practical Conference “Economic Growth in the Face of Global Challenges. Strategies for Sustainable Growth, Demographic Resilience, and Social Equity” XIXth edition, October 9-10, 2025, INCE; ASEM; Chișinău, Republica Moldova https://www.ince.md/wp-content/uploads/2025/10/Extended_Conference_Programme_NIER_2025.pdf ;
2. COLESNICOVA, T. *Cooperation as an important way to improve people’s welfare and strengthening the social structure of society.* Conferința științifică internațională „Dezvoltarea sustenabilă a cooperativelor și bunăstare pentru toți”, 19-20 iunie 2025, Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova, Chișinău, Republica Moldova / Raport susținut oral în Plenar <https://conference2025.uccm.md/images/docs/conf2025/Program.pdf>
3. TIMOFEI, O. *Reziliența afacerilor în condiții de presiuni economice sistemice.* Conferința 360 Around Distress: Cum gestionăm dificultatea în business (Ediția a II-a). Universitatea de Studii Europene din Moldova, Chișinău, Moldova, 23 mai 2025. https://conferinte.stiu.md/event_page/1462

Rapoarte în secțiuni/panel:

4. BORDIAN, E. *National infrastructure for technical and scientific information – a cornerstone of Open Science and research visibility in the Republic of Moldova* // Current Status and Development of the Interstate System of Scientific and Technical Information” the 3rd International Scientific and Practical Conference, October, 09. 2025, International Centre for Scientific and Technical Information (ICSTI).
5. CIOBANU, M. *International experience in the development of national digital government platforms.* Technological innovations in digital security: International Conference, May 15-16,

- 2025, Department of Information Technology and Information Management at Academy of Economic Studies of Moldova, Chisinau, Republic of Moldova.
6. COLESNICOVA, T. *Cooperatives as a way to achieve gender equality through women's empowerment*. Conferința științifică internațională „Dezvoltarea sustenabilă a cooperativelor și bunăstare pentru toți”, 19-20 iunie 2025, Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova, Chișinău, R.M. <https://conference2025.uccm.md/images/docs/conf2025/Program.pdf>
  7. COLESNICOVA, T., TURCAN, A., MUNTEANU, M. *Internet marketing in the conditions of digitalization: theoretical fundamentals and development trends in Moldova*. Conferința științifică internațională „Dezvoltarea sustenabilă a cooperativelor și bunăstare pentru toți”, 19-20 iunie 2025, Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova, Chișinău, Republica Moldova / Raport susținut oral <https://conference2025.uccm.md/images/docs/conf2025/Program.pdf>
  8. ERHAN, L. *Dezvoltarea IMM-urilor în contextul crizelor suprapuse: bune practici ale țărilor Uniunii Europene și lecții învățate*. Workshop internațional în domeniul integrării financiare și fiscale, 28 octombrie, 2025, INCE, Chișinău, Republica Moldova.
  9. ERHAN, L. *Firm Performance, Innovation and Market Dynamics: Evidence from Turkish and Moldova SMEs*. Annual International Scientific Conference “Competitiveness and Innovation in the Knowledge Economy”, September 26-27, 2025, ASEM.
  10. ERHAN, L. *Relevance of financial statements information from SMEs perspective*. International Scientific Conference „Modern Finance from the Perspective of the Sustainability of National Economies”, November 28-29, 2025, ASEM.
  11. GAGAUZ, Arina. *Abordări moderne ale managementului marketingului*. Conferință științifică internațională organizată în contextul Zilei Internaționale a femeilor și fetelor cu activități în domeniul științei Iași-Chișinău-Lviv, 11-12 februarie 2025.
  12. GAGAUZ, Arina. *Transforming marketing management in B2B with evidence from Moldova*. / Conferința internațională științifico-practică „Economic Growth in the Face of Global Challenges”, ediția XIX, Chișinău, 9-10 octombrie 2025.
  13. IORDACHI, V. *Alternative business models in the green economy: access to financing and implementation of sustainable projects*, Conferinței științifico-practice internaționale „Dezvoltarea sustenabilă a cooperativelor și bunăstare pentru toți”, UCCM, Chișinău, Republica Moldova, 19–20 iunie 2025.
  14. IORDACHI, V. *Youth perceptions on cooperatives in the Republic of Moldova: economic and social potential, motivation, and educational perspectives*. Conferința științifico-practică internațională „Dezvoltarea sustenabilă a cooperativelor și bunăstare pentru toți”, Chișinău, Republica Moldova, 19–20 iunie 2025.
  15. JITARU, D., PISANIUC, M. *Respectarea egalității de gen sub diverse aspecte în diverse țări ale UE*. Conferință științifică internațională organizată în contextul Zilei Internaționale a femeilor și fetelor cu activități în domeniul științei Iași-Chișinău-Lviv, 11-12 februarie 2025.
  16. NICULĂIȚĂ, D. *From grants to crowdfunding: innovative financing models for entrepreneurs in the context of European integration*. Conferința științifică internațională *Finanțele moderne din perspectiva sustenabilității economiilor naționale*, ASEM, 28–29 noiembrie 2025, Chișinău, Republica Moldova.
  17. PISANIUC, M. *Sustainable finance: the convergence of digital innovation (Fintech) with economic responsibility*. MODERN FINANCE FROM THE PERSPECTIVE OF SUSTAINABILITY OF NATIONAL ECONOMIES. ASEM, Chișinău, 28-29 noiembrie 2025.
  18. RUSU, S. *Impactul migrației forței de muncă asupra pieței muncii din Republica Moldova*. Conferință AȘM dedicată contribuțiilor femeilor în cercetare, 11 februarie 2025, AȘM. <https://www.asm.md/academia-de-stiinte-moldovei-invita-pe-11-februarie-la-ziua-internationala-femeilor-cercetare> / Raport susținut oral
  19. TIMOFEI, O. *Evolution, challenges and sustainable perspectives in Moldovan banking sector*. International Scientific Conference "Competitiveness and Innovation in the Knowledge Economy", Academia de Studii Economice din Moldova, Chișinău, Republica Moldova, 26-27 septembrie 2025. https://conference.ase.md/files/conferinte/main/Programme_and_Abstracts_2025_r5.pdf

20. TIMUȘ A. *Eficiența instrumentelor fiscale verzi în promovarea dezvoltării durabile în Republica Moldova: provocări și oportunități*. Conferința științifică internațională "Perspectivele și problemele integrării în spațiul european al cercetării și educației", USBPH, Cahul, 6 iunie 2025; https://conference-prospects.usch.md/wp-content/uploads/2025/06/Agenda_pe_Sectiuni_Conferinta_Stiintifica_Internationala-1-1.pdf
21. TIMUȘ A. *Fiscal stability and sustainability of the Republic of Moldova in the context of european integration: a comparative methodological and empirical approach*. Conferința Științifică Internațională „Paradigme moderne în dezvoltarea economiei naționale și mondiale”, ediția a XVII-a, USM, Chișinău, Republica Moldova, 23–24 octombrie 2025;
22. TIMUȘ A. *Economic convergence and structural transformations in the Republic of Moldova under the european integration process: a comparative analysis*. International Scientific-Practical Conference “Economic Growth in the Face of Global Challenges. Strategies for Sustainable Growth, Demographic Resilience, and Social Equity” XIXth edition, October 9-10, 2025, INCE; ASEM; Chișinău, Republica Moldova;
23. MINCU, G., & ȚIRIGAN, S. *Structural challenges and policy dynamics in Moldova’s agricultural sector: A path toward sustainable rural development*. International Scientific-Practical Conference “Economic Growth in the Face of Global Challenges. Strategies for Sustainable Growth, Demographic Resilience, and Social Equity” XIXth edition, October 9-10, 2025, INCE; ASEM; Chișinău, Republica Moldova;
24. VINOGRADOVA Natalia. *The Specifics of Women’s Entrepreneurship in the Republic of Moldova*. / Conferința științifică internațională organizată în contextul Zilei Internaționale a femeilor și fetelor cu activități în domeniul științei Iași-Chișinău-Lviv, 11-12 februarie 2025. /

Diseminarea rezultatelor cercetărilor obținute în subprogram prin organizarea evenimentelor științifice și științifico-practice

A. Evenimente științifice internaționale organizate

- 1) International Scientific-Practical Conference “Economic Growth in the Face of Global Challenges. Strategies for Sustainable Growth, Demographic Resilience, and Social Equity” XIXth edition, organizate de Institutul Național de Cercetări Economice, Academia de Studii Economice din Moldova în parteneriat cu Institutul de Economie Mondială, Academia Română, Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală (România) și Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București (România) pe 9-10 octombrie 2025 Chișinău https://www.ince.md/wp-content/uploads/2025/10/Extended_Conference_Programme_NIER_2025.pdf.
- 2) Conferința Științifică Internațională "Contabilitatea și finanțele - limbaje universale ale afacerilor", aflată la a ediția a X-a, 11 aprilie 2025, co-organizator INCE, ASEM. <https://www.univcb.ro/storage/app/media/brosura-conferinta-AFISC2025.pdf>
- 3) The International Scientific Conference "Sustainable Development of Cooperatives and Well-being for All", UCCM, 19-20 iunie 2025, https://conference2025.uccm.md/index.php/en/?_gl=1*sw13mp*_ga*MTM1MjYxMzQzMj4xNzUwNzU5NDYx*_ga_ME2EHMPMWNW*czE3NjY0MTg4NjMkbzQkZzEkdDE3NjY0MTg4NzMkajUwJGwwJGgw
- 4) The 16th International Symposium Agriculture Economy and Rural Development – Trends and Challenges, 2025, organizată de Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală (ICEADR), București, România. Co-organizare manifestare științifică internațională, Simpozion (fără IBN). 20 - 21 noiembrie 2025. <https://symposium.iceadr.ro/> <https://symposium.iceadr.ro/symposium-2023/partners/>
- 5) Sesiunea științifică internațională - a 30-a ediție cu tema "POLITICI AGRICOLE, ALIMENTARE SI DE DEZVOLTARE RURALA" organizată de Institutul de Economie Agrară

(IEA), Academia Română, INCE, ASEM co-partiner. București, România, 16 decembrie 2025. <https://eadr.ro/>

- 6) International Scientific Conference entitled “Sustainable Agriculture and Rural Development VI”, organizată de Institute of Agricultural Economics (IAE), Belgrad, Serbia. Co-organizare manifestare științifică internațională, Conferință internațională (fără IBN). 11 - 12 decembrie 2025. <https://www.iep.bg.ac.rs/en/scientific-meetings/iae-conferences/iae-2025>

B. Mese rotunde/workshop-uri cu participare internațională organizate

- 1) **Lecție publică cu tema „Educația Financiară pentru Tineri”** organizată în cadrul Global Money Week 2025, în parteneriat cu Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică și Centrul de Excelență în Energetică și Electronică, 19 martie 2025. Raportor IORDACHI V.;
- 2) **Lecție publică cu tema „Educația Financiară pentru Tineri”** organizată în cadrul Global Money Week 2025, în parteneriat cu Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică și Centrul de Excelență în Energetică și Electronică, 21 martie 2025. Raportor IORDACHI V.;
- 3) **Seminar științific „Rolul femeilor în societate: constatări și oportunități”**, 6 martie 2025, eveniment organizat de INCE. *Participanți - 50 persoane; 3 prezentări.* Detalii: <https://www.ince.md/seminarul-rolul-femeilor-in-societate-constatari-si-oportunitati-un-pas-spre-egalitatea-de-gen/>

1. COLESNICOVA T. *Rolul femeilor în societate: constatări și oportunități;*

2. RUSU S. *Aspecte de gen ale migrației: experiență și perspective;*

3. HEGHEA E., CIOBANU M. *Femei care au marcat știința în Republica Moldova.*

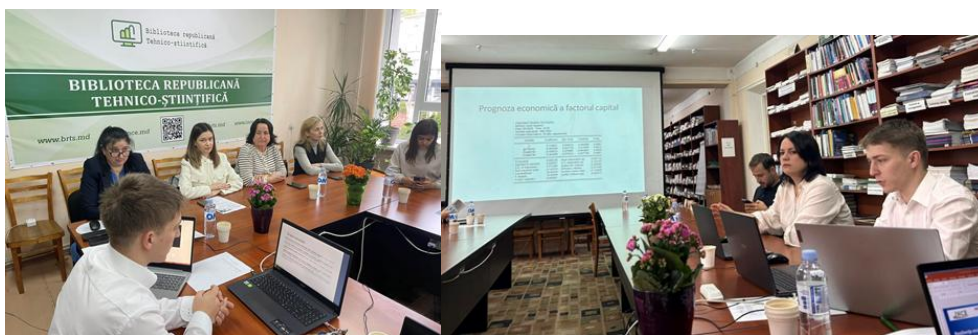
- 4) **Lansarea ediției ”Moldovan Economic Trends”, Nr. 52/2025**, ediția 52, INCE, 30 aprilie 2025. https://conferinte.stiu.md/event_page/1538. Au participat 35 persoane, reprezentanți ai MDED, MF, MAIE. Raportori:
  1. COCIUG V. *Cuvână de deschidete. Evenimente majore în economia națională în 2024: oportunități, progrese și constrângeri.*
  2. CEBAN, A., *Prezentarea evoluției economiei naționale pentru anul 2024. Sectorul real.*
  3. POPA V. *Prezentarea tendinelor în sectorul financiar sectorului*
  4. TIMUȘ A., *Prezentarea scenariului de prognoză macroeconomică pentru anul 2025;*
- 5) **Masa Rotundă ”Finanțarea verde: de la politici monetare la proiecte sustenabile”**, Institutul Național de Cercetări Economice, Secția Cercetări Financiare și Monetare, Chișinău, Republica Moldova, 3 noiembrie 2025 pe data de 03.11.2025. Au reprezentanții mediului

academic și reprezentanții mediului de afaceri, în total 55 persoane. <https://www.ince.md/masa-rotunda-cu-tema-finantarea-verde-de-la-politici-monetare-la-proiecte-sustenabile-2/>

1. PERCIUN, R. Moderator. *Rezultatele obținute în anul 2025 privind mecanismele de finanțare pentru economii reziliente și durabile*
2. TIMOFEI, O. *Politica Monetară și Finanțarea Durabilă: Cadrul ESG pentru Sectorul Bancar;*
3. IORDACHI V. *Analiza modului de finanțare a proiectelor sustenabile în mediul de afaceri din Republica Moldova*

6) **Masa rotundă „Diagnosticarea strategică a rezilienței economiei naționale în contextul șocurilor externe”** - 18 noiembrie 2025, INCE, Secția Analize și Prognoze, format mixt. Au participat peste 60 de participanți: cercetători, cadre didactice, reprezentanți ai societății civile, mediului de afaceri și studenți din Republica Moldova și România. Informația disponibilă la: <https://www.ince.md/masa-rotunda-diagnosticarea-strategica-a-rezilientei-economiei-nationale-in-contextul-șocurilor-externe-2/> Rapoarte prezentate:

1. TOACĂ Z.; GUJUMAN L.; ȘOTROPA I. *Estimarea evoluției economiei naționale prin funcția de producție Cobb–Douglas, cu evidențierea rolului capitalului și forței de muncă în dinamica PIB;*
2. ȘARGU Lilia. *Percepția populației asupra rezilienței economice, cu accent pe implicațiile acestora pentru formularea unor politici publice sustenabile*

7) **Masa rotundă „Estimarea competitivității întreprinderilor la nivelul sectoarelor economiei naționale: provocări și perspective”,** 19 Noiembrie 2025. *Participanți - 34 persoane; 2 prezentări.* Detalii: https://conferinte.stiu.md/event_page/1544; <https://www.ince.md/masa-rotunda-estimarea-competitivitatii-intreprinderilor-la-nivelul-sectoarelor-economiei-nationale-provocari-si-perspective/>

1. VINOGRADOVA, N.; GUTIU T. *Evaluarea competitivității întreprinderilor pe sectoare în Republica Moldova: implicații metodologice și unele rezultate”*
2. PISANIUC, M. *Estimarea comparativă a nivelului de inovare al economiei Republicii Moldova în raport cu țările similare membre ale UE, prin prisma impactului inovării asupra competitivității.*

8) **Lansare de carte, Monografia „Economic sustainability in the Republic of Moldova: strengthening resilience and developing green entrepreneurship” autori: POPA Viorica, UNGUR Cristina, ȘARGU Lilia** 11 noiembrie 2025, în format mixt în cadrul INCE link la program: <https://brts.md/lansare-de-carte/>. Au participat 47 persoane: mediul academic ASEM; USM; UCCM și UTM.

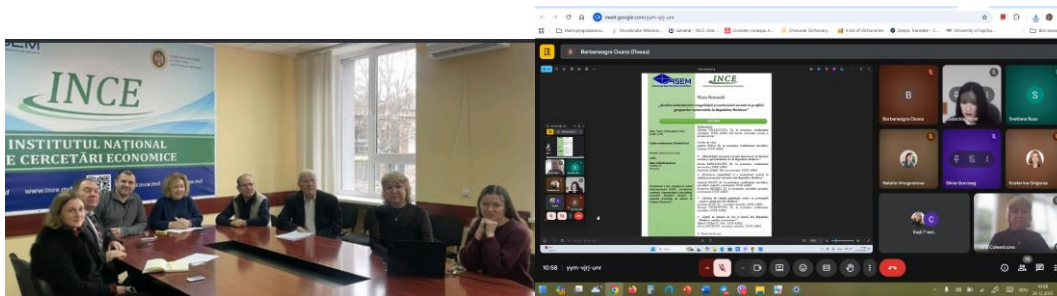
9) **Lansarea ediției a publicației (nr.53/2025) „Tendințe în Economia Moldovei” (MET). 21 octombrie 2025, INCE, ASEM.** În cadrul evenimentului s-au întrunit *peste 20 de participanți*, inclusiv reprezentanții MDED, MAIA, mediului academic, studenți. Disponibil: <https://www.ince.md/editia-nr-53-semesterul-i-2025-a-publicatiei-semestriale-de-analiza-economica-tendinte-in-economia-moldovei/>. Rapoarte prezentate:

1. *COCIUG V. Cuvânt de deschidere. Evenimente majore în economia națională în primele 9 luni ale anului 2025.*
2. *CEBAN A. Evoluțiile parcurse de economia națională în primele 9 luni ale anului 2025;*
3. *TIMOFEI, O. Evoluțiile sectorului financiar în primele 9 luni ale anului 2025.*
4. *TOCĂ Z. Prognoza macroeconomică în a.2025, scenarii revizuite.*

10) **Masă rotundă „Analiza indicatorilor inegalității și excluziunii sociale în profilul grupurilor vulnerabile în Republica Moldova”, 24 decembrie 2025.** În cadrul evenimentului s-au întrunit reprezentanți ai mediului academic și universitar: cercetători din cadrul Secției Cercetări sociale și nivelul de trai Institutului Național de Cercetări Economice, ASEM. Participanți - 25 pers. (online) + 20 pers. (cu prezența fizică); 4 prezentări. Detalii: <https://www.ince.md/masa-rotunda-analiza-indicatorilor-inegalitatii-si-excluziunii-sociale-in-profilul-grupurilor-vulnerabile-in-republica-moldova/>

1. *BARBĂNEAGRĂ O., JOMIR E. Metodologii europene privind măsurarea excluziunii sociale și aplicabilitatea lor în Republica Moldova.*
2. *ROJCO A., HEGHEA E. Evaluarea inegalității și a excluziunii sociale în rândul persoanelor vârstnice din Republica Moldova.*
3. *RUSU S., COLESNICOVA T. Sărăcia în rândul populației active ca principală cauză a emigrației din Moldova.*
4. *CIOBANU M., SAVCENCO S. Copiii în situație de risc și tinerii din Republica Moldova: analiza și provocări.*

8. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în subprogram în mass-media:

➤ Emisiuni radio/TV de popularizare a științei

- 1) COLESNICOVA, T., VINOGRADOVA N. / „ЩоТижневик” Emisiune TV Moldova 1, 22 martie 2025 cu Daria Russu. Disponibil la: <https://moldova1.md/f/en/6318#content> Interviu TV (minutul 8:11, 9:01)
- 2) IORDACHI V./ Moldova 1, Emisiunea ”Zi de bine”, 9.00, [Facebook](#) / Subiectul abordat Alegeri conștiente la cumpărături online. 02.06. 2025.
- 3) IORDACHI V./ Radio Moldova 1, 7.45. emisiunea Dimineața. Subiectul abordat – creditele imobiliare. 20.02.2025.
- 4) CIOBU S./ TV8/ Emisiunea Secretul banilor, link <https://tv8.md/2025/02/02/video-frana-dupa-boom-cum-a-fost-anul-2024-pentru-bancile-din-moldova-si-la-ce-sa-ne-asteptam-acum/274710>
- 5) TIMOFEI O./ Jurnal TV / tendințele în economia Moldovei (MET)<https://www.jurnaltv.md/news/f58b68492d3ba8fa/in-prima-jumatate-a-anului-curent-economia-republicii-moldova-nu-a-inregistrat-vreo-schimbare-semnificativa.html>
- 6) IORDACHI V./ Radio Moldova./ Emisiunea Dimineața cu Radio Moldova. Echilibrul financiar, ora 07.05 din 12.11.2025 https://radiomoldova.md/f/ro/12444?fbclid=IwY2xjawOvm9tleHRuA2FlbQIxMOBzcnRjBmFwcF9pZBAyMjIwMzIxNzg4MjAwODkyAAEeBihHkAh549ElgFvwNuuL27oWIMBlaOOGeb5kokJ-cn0HRXHHi8yqzLZpw_aem_1YrD-3DbLXptUYisTR5aw#content
- 7) IORDACHI V. /TV Moldova 1. Emisiunea Buna dimineața./ Banii de buzunar răsfăț sau nu. <https://www.facebook.com/reel/1094020236055312>
- 8) IORDACHI V. / TV Moldova 1. Emisiunea Zi de bine./ Cum cheltuim chibzuit în vacanță. <https://www.facebook.com/61565036983607/videos/1842874946578048>
- 9) PISANIUC Maia/ Emisiunea „Spațiul public” /”Femeile în afaceri: Provocări și oportunități” Radio Moldova, comentariu prin telefon, 7.03.2025. <https://radiomoldova.md/f/en/9369#content>
- 10) TIMOFEI O. Film de promovare a imaginii cercetătoarei Timofei Olga. MEC <https://www.facebook.com/reel/2239672616516863>

Publicații în presă, site-uri/portaluri media

- 11) CIOBANU M. / Știri (13:00) din 29 mai 2025 cu Leanca Lașco-Rață, <https://moldova1.md/f/ro/6972#content> Interviu (minutul 09:57)
- 12) CIOBANU M. / Spațiul public. Tema: Salariul minim și mediu pe țară în anul 2026 (10:00) din 28 noiembrie 2025, cu Veronica Mungiu, <https://www.youtube.com/watch?v=tPpi6RCvDoo> Emisiune radio
- 13) HEGHEA, Ecaterina / Logos-pres.md, 6 decembrie 2025, Автор: Светлана Руденко / Știința propune reforme structurale / Disponibil la: <https://logos-pres.md/articol/stiinta-propune-reforme-structurale/>
- 14) ROJCO, Anatolii; HEGHEA, Ecaterina / Logos-pres.md, 7 noiembrie 2025, Автор: Светлана Руденко / В Молдове богатые становятся богаче, бедные — беднее / Disponibil la: <https://logos-pres.md/ru/novosti/v-moldove-bogatye-stanovyatsya-bogache-bednye-bednee/>

15) ROJCO, Anatolii; HEGHEA, Ecaterina / Point.md, 9 noiembrie 2025, 20:00 / В Молдове усиливается социальное неравенство / Disponibil la: <https://point.md/ru/novosti/ekonomika/v-moldove-usilivaetsia-sotsial-noe-neravenstvo/>

9. Colaborare la nivel național și internațional⁴

Activitățile care vizează colaborarea națională se referă la implicarea constantă a cercetătorilor subprogramului în elaborarea notelor analitice, avizelor și informațiilor tehnico-economice solicitate de autoritățile publice (MDED, MAIA, MMPS, MEC, Primăria Chișinău), inclusiv în cadrul procesului de screening bilateral aferent parcursului european al Republicii Moldova. Prin avize, expertize și consultări publice, cercetarea economică a contribuit la elaborarea și ajustarea actelor normative și a programelor de reformă economică, generând impact la nivel micro, mezo și macro.

Colaborarea dezvoltată la nivel internațional, inclusiv prin valorificarea relațiilor cu diaspora academică, a permis extinderea ariei de propuneri de proiecte în cadrul competițiilor Horizon Europe și ale altor platforme internaționale, prin mobilizarea echipelor interdisciplinare și alinierea tematică la prioritățile naționale și europene, constituind o bază solidă pentru atragerea viitoarelor finanțări competitive.

10. Teze de doctorat/postdoctorat susținute și confirmate în anul 2025 de membrii echipei subprogramului.

În anul de raport nu au fost susținute și confirmate teze de doctorat și postdoctorat.

11. Dificultăți în realizarea subprogramului (financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc.)

- Dificultăți în atragerea și implicarea tinerilor cercetători, determinate în principal de nivelul salarial necompetitiv, de structura rigidă a funcțiilor aprobate la începutul anului și de imposibilitatea de a ajusta aceste funcții în sensul creșterii sau extinderii posturilor ocupate;
- Perspectivele de dezvoltare profesională rămân limitate, iar creșterea în carieră reprezintă o provocare pentru personalul de cercetare aflat la început de parcurs. O dificultate suplimentară este legată de necesitatea tinerilor cercetători care au obținut titlul de doctor de a cumula activități didactice în instituțiile de învățământ pentru a obține titlul de conferențiar universitar, ceea ce reduce semnificativ potențialul lor de implicare în proiecte internaționale și/sau în activități de cercetare competitivă;
- Diversificarea proiectelor atrase prin concursuri naționale și internaționale implică un volum mai mare de muncă, ceea ce poate diminua randamentul științific în cadrul subprogramului. În plus,

- cercetătorii care nu sunt temporar angajați în alte proiecte nu sunt motivați să preia sarcinile suplimentare care apar pe parcursul anului, deoarece nu pot să cumuleze în cadrul subprogramului;
- Necesitatea unei instruirii continue pentru integrarea noilor metodologii și tehnologii de analiză economică, în condițiile unei finanțări limitate pentru formare profesională;
  - Finanțare redusă alocată pentru activitățile de cercetare aplicativă, ceea ce limitează posibilitățile de promovare și implementare a rezultatelor;
  - Lipsa echipamentelor și infrastructurii necesare pentru desfășurarea cercetărilor avansate, în special în domeniul analizei economice predictive.

12. Concluzii

Obiectivele subprogramului au fost integral valorificate în etapa anului 2025. Pe parcursul anului, activitățile științifice și aplicative realizate, studiile desfășurate, evenimentele organizate, publicațiile și alte rezultate reflectate în prezentul raport au contribuit la consolidarea capacității analitice privind reziliența economică, competitivitatea sectorială și sustenabilitatea tranziției economiei naționale în contextul proceselor de preaderare și convergență europeană.

Cercetările efectuate au generat rezultate relevante atât din punct de vedere teoretico-metodologic, cât și din punct de vedere aplicativ. Din punct de vedere științific, subprogramul a contribuit la dezvoltarea unui cadru metodologic complex privind măsurarea rezilienței economice, incluzând indicatori compoziți, matrice de riscuri, funcții econometrice de tip Cobb–Douglas și sisteme de indicatori integrați, adaptate problemelor de competitivitate sectorială, finanțare sustenabilă și analiză ESG. Rezultatele obținute în acest domeniu au permis structurarea unui fundament teoretic și metodologic robust, care susține armonizarea instrumentelor de analiză naționale cu practicile și standardele europene.

În același timp, au fost realizate cercetări cu impact socio-economic direct, orientate spre diagnosticarea vulnerabilităților structurale, evaluarea competitivității întreprinderilor, analiza lanțurilor valorice din agricultură, fundamentarea unor modele de dezvoltare sectorială și evaluarea inegalităților și bunăstării populației. Aceste rezultate sprijină fundamentarea unor decizii publice și economice prin furnizarea de prognoze macroeconomice, date comparative intersectoriale, instrumente de sprijin pentru mediul agricol și analize privind percepția rezilienței economice și energetice la nivel populațional. Contribuțiile aduse au generat beneficii tangibile la nivelul politicilor sectoriale, securității alimentare, competitivității IMM-urilor, tranziției verzi și incluziunii sociale.

Implicarea cercetătorilor în activități competitive și de suport instituțional a constituit o direcție importantă a anului 2025. Echipa subprogramului a participat activ la competiții naționale și internaționale de cercetare, *a elaborat și depus proiecte în cadrul Horizon Europe* și la alte concursuri relevate pentru a atrage finanțare suplimentară. La fel, s-a contribuit la implementarea unor proiecte internaționale/bilaterale în domenii conexe și convergente cu tematica subprogramului. În paralel, au fost furnizate expertize, date, sinteze analitice și avize pentru autoritățile publice centrale, pentru mediul de afaceri și pentru organizații sectoriale, contribuind astfel la consolidarea deciziei bazate pe dovezi și la creșterea vizibilității și relevanței sociale a rezultatelor științifice.

Un progres important a fost înregistrat și în sfera dezvoltării resursei umane și a managementului cunoașterii. Subprogramul a integrat tineri cercetători în activitățile de cercetare, i-a implicat în proiecte naționale și internaționale, a susținut parcursul doctoral și dezvoltarea competențelor prin mobilități și acțiuni COST, contribuind la formarea unei generații de cercetători capabili să opereze în medii științifice competitive. În același sens, au fost dezvoltate baze de date, sisteme de indicatori, instrumente econometrice și produse analitice care întăresc capacitatea instituțională de analiză și raportare.

În ansamblu, în anul 2025 Subprogramul ”Fortificarea rezilienței, competitivității și durabilității economiei Republicii Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană” a confirmat coerența, relevanța și utilitatea direcțiilor de cercetare asumate, producând rezultate științifice și aplicative semnificative și contribuind la fundamentarea proceselor decizionale în domeniile rezilienței economice, competitivității, tranziției sustenabile și incluziunii sociale.

Rezultatele obținute au consolidat rolul strategic în producerea de cunoaștere, expertiză și suport analitic pentru autoritățile publice, mediul economic și societate, asigurând în același timp alinierea cercetării la prioritățile naționale de dezvoltare și integrare europeană.

**Coordonatorul
subprogramului
de cercetare**

TIMUȘ Angela

_____
(semnătura)

Data: 30.01.2025

Componența echipei de cercetare

Fortificarea rezilienței, competitivității și durabilității economiei Republicii Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană

Codul subprogramului 010301

Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Funcția	Norma de muncă	Data angajării	Data eliberării *
1.	Timuș Angela	1973	Dr., conf. cerc.	Director	1,5	26.06.2025	
2.	Vinogradova Natalia	1979	Dr., conf. cerc.	Șef secție	1,5	31.10.2024	
3.	Perciun Rodica	1973	Dr. hab., conf. cerc.	Șef secție	1,5	31.10.2024	
4.	Colesnicova Tatiana	1974	Dr., conf. cerc.	Șef secție	1,5	31.10.2024	
5.	Popa Viorica	1985	Dr.	Șef secție	1,5	31.10.2024	
6.	Lucașenco Eugenia	1985	Dr.,	Șef secție	1,5	31.10.2024	până la concurs
7.	Novac Alexandra	1982	Dr., conf. Cerc.	Cerc. Șt. Coord.	1	28.11.2024	
8.	Gutium Tatiana	1965	Dr., conf. Univ.	Cerc. Șt. Coord.	1	28.11.2024	
9.	Pisaniuc Maia	1969	Dr., conf. Univ.	Cerc. Șt. Coord	1	28.11.2024	
10.	Fala Victoria	1983	Dr.	cerc. Șt. Coord	0,5	28.11.2024	
11.	Gutium Mircea	1991		cerc. Științific	1	28.11.2024	
12.	Niculăiță Dumitru	1989		cerc. Științific	0,5	28.11.2024	
13.	Gagauz Arina	2000		cerc. Științific	0,5	02.01.2025	până la concurs
14.	Timofei Olga	1979	Dr., conf. Univ.	Cerc. Șt. Coord.	1	28.11.2024	
15.	Gribincea Corina	1987	Dr.	Cerc. Șt. Coord.	1	28.11.2024	
16.	Iordachi Victoria	1981	Dr., conf. Cerc.	Cerc. Șt. Coord.	1	28.11.2024	
17.	Perciun Iulia	1986		cerc. științific	0,5	02.01.2024	până la concurs
18.	Bordian Elena	1968		cerc. științific	0,5	07.10.2024	pe durata vacanței funcției
19.	Secieru Angela	1968	Dr. hab., prof. univ.	cerc. șt. principal	0,5	02.01.2024	pe durata vacanței funcției
20.	Cociug Victoria	1972	Dr., conf. univ.	cerc. șt. coord.	0,25	02.01.2025	pe durata vacanței funcției
21.	Cernit Rodica	1974	Dr., conf. univ.	cerc. șt. coord.	0,1	16.06.2025	pe durata vacanței funcției

22.	Rencheci Diana	1990	Dr., conf. univ.	cerc. șt. coord.	0,15	16.06.2025	pe durata vacanței funcției
23.	Ciobu Stela	1975	Dr., conf. univ.	cerc. șt. coord.	0,25	28.11.2024	pe durata vacanței funcției
24.	Staver Liliana	1985		cerc. științific	0,25	02.01.2025	pe durata vacanței funcției
25.	Rojco Anatolie	1945	Dr., conf. cerc.	cerc. șt. coord.	0,25	29.11.2024	
26.	Doga Valeriu	1950	Dr. hab., prof. univ.	consultant șt.	0,25	27.11.2024	
27.	Heghea Ecaterina	1986	Dr.	cerc. științific coordonator	1	28.11.2024	
28.	Rusu Svetlana	1996	Dr.	cerc. științific superior	1	28.11.2024	până la concurs
29.	Ciobanu Mihail	1990		cerc. științific	1	28.11.2024	
30.	Bejenaru Iulia	2001		cerc. șt. stagiar	1	28.11.2024	
31.	Savcenco Silvia	1973		cerc. științific	0,5	02.01.2024	pe durata vacanței funcției
32.	Garabajii Iulia	1985		cerc. șt. stagiar	0,5	03.06.2024	până la concurs
33.	Barbăneagră Oxana	1975	Dr., conf. univ.	cerc. șt. coord.	0,25	01.01.2025	pe durata vacanței funcției
34.	Jomir Eudochia	1994		cerc. științific	0,25	01.01.2025	pe durata vacanței funcției
35.	Stratan Dumitru	1986	Dr.	cerc. șt. coord.	1	28.11.2024	
36.	Șargu Lilia	1975	Dr., conf. cerc.	cerc. șt. coord.	1	28.11.2024	
37.	Ungur Cristina	1984	Dr.	cerc. șt. coord.	1	28.11.2024	
38.	Țirigan Sergiu	1982		cerc. științific	1	28.11.2024	
39.	Popa Nicolae	1984		cerc. științific	0,5	02.01.2024	pe durata vacanței funcției
40.	Ianioglo Alina	1988	Dr., conf. univ.	cerc. șt. coord.		02.01.2024	CÎC
41.	Toacă Zinovia	1964	Dr., conf. univ.	cerc. șt. coord.	0,5	03.03.2025	Pe perioada conc.
42.	Gujuman Lucia	1976	Dr., conf. univ.	cerc. șt. coord.	0,25	01.04.2025	pentru
43.	Șotropa Iulian	2002		cerc. șt. stagiar	0,25	01.04.2025	îngijire a copilului Ianioglo A.
44.	Stratan Alexandru	1976	Dr. hab., prof. univ.	cerc. șt. principal	0,25	02.01.2024	pe durata vacanței funcției
45.	Bîrcă Alic	1971	Dr. hab., prof. univ.	cerc. șt. principal	0,25	02.01.2025	pe durata vacanței funcției

46.	Bajura Tudor	1948	Dr. hab., prof. cerc.	consultant șt.	0,25	02.01.2024	
47.	Iațișin Tatiana	1979	Dr.	cerc. științific coordonator	1	28.11.2024	
48.	Erhan Lica	1984	Dr., conf. univ.	cerc. științific coordonator	0,25	01.01.2025	pe durata vacanței funcției
49.	Cimpoieș Liliana	1986	Dr., conf. univ.	cerc. științific superior	0,25	01.01.2025	pe durata vacanței funcției
50.	Ignat Anatolie	1965	Dr., conf. cerc.	cerc. științific	0,5	01.10.2025	până la concurs
51.	Turețchi Viorel	1976		cerc. științific	1	28.11.2024	
52.	Ceban Alexandru	1984		cerc. științific	1	28.11.2024	
53.	Romanciuc Andrei	1983		cerc. științific	0,5	28.11.2024	
54.	Bragoi Diana	1981		cerc. științific	0,25	02.01.2024	pe durata vacanței funcției
1	Șavga Larisa		Dr., hab., prof.	cerc. științific superior	fără remunerare		Decizia Consiliului științific din 14.02.2025 , p.v. nr.1
2	Duhlicher Grigore		Dr.	cerc. științific coordonator	fără remunerare		
3	Chironachi Corina		Drd. SD ASEM	cerc. științific	fără remunerare		

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor 20 persoane - **37%**

Coordonatorul subprogramului
de cercetare

TIMUȘ Angela

_____
(semnătura)

Data: _____

ANEXE

¹ Instrumente de sprijin pentru sectorul agricol:

- 1) *Normativele veniturilor nete ale gospodăriilor țărănești (fermieri) și gospodăriilor casnice auxiliare obținute din activitatea agricolă în fitotehnie și zootehnie, anul 2024.* [online] Disponibil la: <https://www.ince.md/tarife-si-normative-actualizate-pentru-sectorul-agroalimentar-al-republicii-moldova/> [Publicat la: 31 octombrie 2025] [Accesat la: 14 ianuarie 2026].
- 2) *Tarife de costuri pentru culturi furajare, anul 2025.* [online] Disponibil la: <https://www.ince.md/tarife-si-normative/tarife-de-costuri-pentru-culturi-furajare-2025/> [Publicat la: 23 iulie 2025] [Accesat la: 14 ianuarie 2026].
- 3) *Tarife de costuri pentru fructe și pomușoare, anul 2025.* [online] Disponibil la: <https://www.ince.md/tarife-si-normative/tarife-de-costuri-pentru-fructe-si-pomusoare-2025/> [Publicat la: 21 iulie 2025] [Accesat la: 14 ianuarie 2026].
- 4) *Tarife de costuri pentru legume, anul 2025.* [online] Disponibil la: <https://www.ince.md/tarife-si-normative/tarife-de-costuri-pentru-legume-2025/> [Publicat la: 16 iulie 2025] [Accesat la: 14 ianuarie 2026].
- 5) *Tarife de costuri pentru culturile tehnice, anul 2025.* [online] Disponibil la: <https://www.ince.md/tarife-si-normative/tarife-de-costuri-pentru-culturile-tehnice-2025/> [Publicat la: 14 iulie 2025] [Accesat la: 14 ianuarie 2026].
- 6) *Tarife de costuri pentru culturi cerealiere și leguminoase pentru boabe, anul 2025.* [online] Disponibil la: <https://www.ince.md/tarife-si-normative/tarife-de-costuri-pentru-culturi-cerealiere-si-leguminoase-pentru-boabe-2025/> [Publicat la: 08 iulie 2025] [Accesat la: 14 ianuarie 2026].
- 7) INCE. *Costul normat al operațiunilor tehnologice mecanizate, anul 2025.* [online] Disponibil la: <https://www.ince.md/tarife-si-normative/tarife-de-costuri-privind-operatiunile-tehnologice-mecanizate-2025/> [Publicat la: 11 iunie 2025] [Accesat la: 14 ianuarie 2026].

Avize, recomandări la solicitarea autorităților publice care derivă din cercetare economică

- 1) Aviz privind monitorizarea prețurilor medii la bunuri de primă necesitate pentru copilul nou-născut în contextul metodologiei coșului minim — 06.01.2025 — *Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS)*
- 2) Aviz asupra proiectului Legii cu privire la antreprenoriat (prima versiune) — 27.01.2025 — *Camera de Comerț și Industrie (CCI RM)*
- 3) Aviz privind proiectul Protocolului celei de-a VI-a reuniuni a Comisiei interguvernamentale moldo-azere de colaborare comercial-economică — 27.02.2025 — *Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)*
- 4) Aviz asupra Agendei de Reformă aferente Planului de Creștere pentru Republica Moldova 2025–2027 — 21.03.2025 — *Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)*
- 5) Aviz asupra proiectului Legii cu privire la antreprenoriat (versiune modificată) — 16.05.2025 — *Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)*
- 6) Aviz privind aprobarea modelelor de documente și metodelor de colectare a informațiilor contabile agricole — 27.05.2025 — *Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA)*
- 7) Aviz privind statutul de producător eligibil (modificarea HG nr. 690/2018) — 2025 — *Ministerul Energiei*
- 8) Aviz asupra Programului de îndemnizații pentru tineri — 01.08.2025 — *Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)*
- 9) Avizare Programului național privind indemnizațiile lunare pentru tineri angajați și modificarea HG nr. 1276/2018 — 01.08.2025 — *Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)*
- 10) Aviz de consultare publică privind Programul național de indemnizații pentru tineri angajați — august 2025 — *platforma particip.gov.md / MDED*

-
- 11) Aviz privind retribuirea muncii specialiștilor implicați în atestarea personalului științific și științifico-didactic — 2025 — *Ministerul Educației și Cercetării (MEC)*
  - 12) Aviz și comentarii asupra Programului național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității 2023–2027 — decembrie 2025 — *Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED)*
  - 13) Aviz asupra Studiului de fundamentare (Etapa II) a PUG Chișinău – Capitole evaluate și propuneri la capitolele: Locuire, Dezvoltare economică, Infrastructură edilitară / utilități publice; Servicii publice — 2025 — *Primăria Chișinău*

² PROIECTE DEPUSE LA CONCURSRI ÎN 2025

Proiect de infrastructură

INCE GreenEdge: consolidarea capacității pentru excelență științifică, atragerea fondurilor europene și cooperarea internațională în bioeconomie, energie și economie circulară (Academia de Studii Economice din Moldova) – 1 000 000,00 lei

Concurs Horizon Europe -6

1. Earth observation for investigating disrupted and threatened ecosystems (ECO-INSIGHT) Apelul: HORIZON-MSCA-2024-SE-01– depus la 5 februarie 2025. Nu a fost finanțat
2. Transforming Urban Mobility for Sustainable and Resilient Cities. Apelul: HORIZON-MISS-2024-CIT-01: Rejected
3. Strengthening of the BIOEAST bioeconomy R&I ecosystem through WIDening activities and building a partnership for bioeconomy (BIOEASTWIDE) Apelul: HORIZON-CL6-2025-03-GOVERNANCE-07– depus la 24 septembrie 2025. În evaluare
4. Earth observation for investigating disrupted and threatened ecosystems (ECO-INSIGHT) Apelul: HORIZON-MSCA-2025-SE-01-01 – depus la 7 octombrie 2025. În evaluare
5. “NextEU: Enlargement, Engagement, Empowerment” în cadrul HORIZON-CL2-2025-01 16 septembrie 2025

Alte Concursuri internaționale

1. Feasibility Study: Multifunctional Processing Centre for Nuts. People in Need. Conducător de proiect INCE, ASEM: dr. Stratan Dumitru (nu a fost finanțat);
2. Feasibility study on value chain selection, beneficiary Ministry of Agriculture. UCIP IFAD. Conducător de proiect INCE, ASEM: dr. Stratan Dumitru (nu a fost finanțat);
3. Impact Evaluation of the LEADER Program. Solidarity Fund. Conducător de proiect INCE, ASEM: dr. Stratan Dumitru (nu a fost finanțat);
4. Enhancing Circular Economy and Social Entrepreneurship through Education, Research, and Policy Development in the Visegrad Region and Moldova. International Visegrad Fund. Conducător de proiect INCE, ASEM: dr. Stratan Dumitru.(nu a fost finanțat);
5. Support Conservation Agriculture Activities (research, curriculum, training, etc.) within Talent Retention for Rural Transformation Project. UCIP IFAD. Conducător de proiect INCE, ASEM: dr. Stratan Dumitru.(nu a fost finanțat);
6. Elaborarea Strategiei de Dezvoltare a Federației Naționale a Fermierilor. OPTIM Project. Conducător de proiect INCE, ASEM: dr. Stratan Dumitru.(nu a fost finanțat);
7. Elaborarea Studiului de Fezabilitate pentru Crearea Centrului de Marketing pentru producătorii agricoli membri ai FNFM. Conducător de proiect INCE, ASEM: dr. Stratan Dumitru.(nu a fost finanțat);
8. Evaluation and Impact Study of the Project implemented by East European Foundation. Conducător de proiect INCE, ASEM: dr. Stratan Dumitru. (nu a fost finanțat);

Proiecte depuse pentru concursul național ”Stimularea excelenței cercetărilor științifice” pentru anii 2025-2026, ANCD

1. Proiectul „*Perfecționarea instrumentelor pentru reducerea inegalității veniturilor și diminuarea sărăciei populației în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova*”. Coordonator Colesnicova Tatiana, dr., conferențiar cercetător.
2. Proiectul *Dezvoltarea turismului agricol inteligent în Republica Moldova prin implementarea instrumentelor inovatoare*”. Coordonator Doga Valeriu, dr.hab., profesor.
3. Proiectul ”*Direcții strategice de modernizare a sectorului zootehnic pentru o producție eficientă și sustenabilă din Republica Moldova*”, coordonator Iațișin Tatiana, dr.
4. Proiectul ”*Eficientizarea sectorului zootehnic în baza tehnologiilor moderne digitalizate (la etapa actuală de postprivatizare a agriculturii Republicii Moldova)*”, coordonator Bajura Fiodor, dr. hab., prof.,
5. Proiectul ”*Soluții pentru dezvoltarea durabilă, digitalizarea și sustenabilitatea fermelor mici de porcine din Republica Moldova: o abordare economică fundamentată pe cercetare aplicată*”, coordonator Angela Timuș, dr., conf.,
6. Proiectul ”*Consolidarea rezilienței sistemului alimentar al Republicii Moldova în contextul economiei digitale*”, coordonator Alexandru Stratan, acad.,
7. Proiectul 2025.51 ”*Support pentru promovarea dezvoltării durabile bazată pe educație: asigurarea unui mediu mai bun pentru cetățeni prin energie regenerabilă*”. Coordonator de proiect: Șargu Lilia, dr.
8. Proiectul ”*Evaluarea rolului proprietății intelectuale asupra productivității întreprinderilor din industria prelucrătoare în contextul imobilizărilor necorporale*”, coordonator Novac Alexandra, dr., conf.cercet.
9. Proiectul 2025.101 ”*Spre o tranziție energetică echitabilă a populației din Republica Moldova prin abordarea și evaluarea economică a riscurilor societale*”, coordonator Gutium Tatiana, dr.
10. Proiect Stimularea Excelenței Fenomenul de spălare verde (greenwashing) în contextul securității alimentare a Republicii Moldova: bune practici și aliniere la Uniunea Europeană, coordonator dr. habilitat Perciun Rodica.

Proiecte depuse pentru concursul național ”Tinerii cercetători pentru anii 2025-2026”, ANCD

1. Proiectul „*Strategii de prevenire și reducere a risipei alimentare prin educația consumatorilor: Provocări și soluții în contextul sustenabilității*”, coordonator Popa Viorica.
2. Proiectul „*Educația continuă și digitalizarea: modalități de diminuare a excluziunii sociale a persoanelor vârstnice în Republica Moldova*”, coordonator Heghea Ecaterina, dr.
3. Proiectul „*Migrația și precaritatea muncii în Moldova: Provocări și oportunități pentru incluziunea socială*” coordonator, Rusu Svetlana, dr.
4. Proiectul ”*Valorificarea capitalului uman prin mecanisme de incluziune socială și dezvoltare sustenabilă în contextul ecosistemului inovativ-tehnic*”, coordonator Gribincea Corina, dr.

³ **Anexa – Lista Distincțiilor obținute în anul 2025**

Salonului European de Creativitate și Inovație EUROINVENT 2025, ediția a XVI-a, 9 mai 2025, Iași, România <https://www.ince.md/editia-a-xvii-a-a-salonului-european-de-creativitate-si-inovatie-euroinvent-2025-8-10-mai-2025-iasi-romania/>

MEDALII DE AUR

1. Economic sustainability in the Republic of Moldova: Strengthening resilience and developing green entrepreneurship. BOOK SALON (MONOGRAPH) Authors: Popa Viorica, Ungur Cristina, Șargu Lilia.
2. Leadership and sustainability: balancing performance in diverse economies. Șargu Lilia

-
3. Scientific Thought Development 2024 (Chapter 1). BOOK SALON. Authors: Pisaniuc, Maia; Timofei, Valentina;

MEDALII DE ARGINT

1. Model of modernization of the agricultural sector of the Republic of Moldova. Stratan, A., Lucasenco, E., Ceban, A.
2. Elaboration of model investment projects for the agricultural sector of the Republic of Moldova. Turetschi, V., Iatisin, T.
3. Metodologie inovativă de măsurare a competitivității regionale a întreprinderilor. GUTIU T., VINOGRADOVA N.

MEDALII DE BRONZ

1. Study on the development of indicators for assessing Energy. Authors: Popa Nicolae, Țirigan Sergiu, Dumitru Stratan.
2. Measuring economic resilience indicators in the context of external shocks. Authors: Popa Viorica, Ungur Cristina, Șargu Lilia.
3. The SMEs' Competitiveness Index. Gutium Tatiana, Vinogradova, Natalia
Multidimensional measurement of social resilience for the Republic of Moldova: innovative approach. Authors: Colesnicova T., Ciobanu M., Heghea E., Bejenaru I., Garabajii I., Rusu S.
Impactul utilizării inovațiilor financiare în Republica Moldova în contextul Industry 5.0 asupra indicatorilor economici principali. Autor: Pisaniuc M.

DIPLOMA DE EXCELENȚĂ

1. Medium-term analysis and forecast model of the national economy of the Republic of Moldova. Toacă Zinovia.
2. Investments to modernize the wine sector. Iatisin, Tatiana, Timus, Angela.

Expoziția Internațională de Inovație și Transfer Tehnologic EXCELLENT IDEA – 2025, 20-22 septembrie, Chișinău, Republica Moldova.

MEDALII DE AUR

1. Economic sustainability in the Republic of Moldova: Strengthening resilience and developing green entrepreneurship. BOOK SALON (MONOGRAPH). Authors: Popa Viorica, Ungur Cristina, Șargu Lilia.
2. Măsurarea indicatorilor de reziliență economică în contextul șocurilor externe. Autori: Angela Timuș, Viorica Popa, Cristina Ungur, Șargu Lilia;
3. Studiu privind elaborarea indicatorilor de evaluare a rezilienței energetice. Autori: Popa Nicolae, Țirigan Sergiu, Dumitru Stratan.
4. Agricultural policy monitoring – operational tool for assessment of short-term efficiency of subsidies. Lucasenco, E., Ceban, A.
5. Digitalizarea: calea către un sector vitivinicol durabil și competitiv. Iatisin, Tatiana, Timus, Angela

MEDALII DE ARGINT

1. Rolul strategic al sectorului financiar în arhitectura rezilienței economice: cazul Republicii Moldova. Autori: Angela Timuș, Viorica Popa, Cristina Ungur, Șargu Lilia.
2. PERCIUN R., IORDACHI V., TIMOFEI O. ESG in Action: Responsible Public Decisions for Smart City Development. Poster prezentat la Ediția a IV a Expoziției Internaționale de Inovare și Transfer Tehnologic - Excellent IDEA 2025, Chișinău, Republica Moldova, 11-12 septembrie 2025. <https://excellentidea.ase.md/>

MEDALII DE BRONZ

1. DSCI – un barometru al sănătății economice regionale prin prisma competitivității afacerilor Gutium T., Vinogradova N.

-
2. The evolution of the beekeeping sector in the Republic of Moldova in the context of modernizing national agriculture. Turetchi, V.
  3. Emigration from Moldova: dynamics, causes and socioeconomic impacts. Rusu S., Colesnicova T., Heghea E., Ciobanu M., Bejenaru I., Garabajii I.

Expoziției Internaționale Specializate „INFOINVENT 2025”, (Ediția a XIX-a), 3-5 decembrie 2025, Chișinău, Republica Moldova.

1 MEDALII DE AUR

1. Măsurarea indicatorilor de reziliență economică în contextul șocurilor externe. Autori: Angela Timuș, Viorica Popa, Cristina Ungur, Șargu Lilia
2. Model de modernizare sustenabilă a sectorului agricol al Republicii Moldova. Autori: Stratan, A., Lucasenco, E., Ceban, A.
3. Dificultăți economice și mobilitate: explorarea corelației dintre sărăcia în muncă și migrație. Autori: Rusu, S., Bejenaru, I., Garabajii, I.

2 MEDALII DE ARGINT

1. Studiu privind elaborarea indicatorilor de evaluare a rezilienței energetice. Autori: Popa Nicolae, Țirigan Sergiu, Dumitru Stratan.
2. Economic sustainability in the Republic of Moldova: Strengthening resilience and developing green entrepreneurship. BOOK SALON (MONOGRAPH) Authors: Popa Viorica, Ungur Cristina, Șargu Lilia.

3 MEDALII DE BRONZ

1. Strategii de optimizare a costurilor în sectorul agricol. Autori: Iatisin, Tatiana, Turetchi, Viorel
2. Impactul utilizării inovațiilor financiare în Republica Moldova în contextul Industry 5.0 asupra indicatorilor economici principali. Autor: Pisaniuc M.
3. *Estimarea inegalității și excluziunii sociale utilizând instrumente bazate pe experiența țărilor UE.* Autori: Colesnicova, T., Heghea, E., Ciobanu, M.

Exhibition of Inventions and Innovations, „Traian Vuia” International Timișoara, 3-4 octombrie 2025

1 MEDALII DE AUR

1. Innovations in the international financial sector. The effects and challenges of tomorrow's economy. Autor: PISANIUC Maia.

Diplome:

1. Ungur Cristina. Diploma de Onoare a Ministerul Educației și Cercetării, RM (2025)
2. Șargu Lilia. Diplomă de Onoare a Ministerul Educației și Cercetării, RM (2025)
3. Vinogradova Natalia. Diplomă de Onoare a Ministerul Educației și Cercetării, RM (2025)
4. Iațișin Tatiana Diploma de Merit a Academiei de Științe a Moldovei
Certificate of Honor – Ministry of Education and Science of Ukraine, COGTESI
Tatiana Colesnicova, Reg. nr. 19 / 07.11.2025

⁴ COLABORAREA LA NIVEL NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL. Instituții și activități:

Colaborarea la nivel național

1. **Președinția Republicii Moldova.** Sedință de lucru „Dialog strategic: Investiții și reforme pentru o economie competitivă – prioritățile 2025–2028”, 14 iunie 2025
2. **Consiliului Economic al Prim-ministrului**
  - Participare la ședința Grupului de lucru 3 „Stimularea și menținerea investițiilor private” din 14 februarie 2025. Participant Victoria Fala.
  - Participarea la ședința Grupului de Lucru 3 „Stimularea și menținerea investițiilor private” în cadrul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru, în cadrul căreia

---

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED) a prezentat primul proiect de Lege cu privire la antreprenoriat (30.12.2024) - VINOGRADOVA Natalia.

- Ședința Consiliului Consultativ al IMM-urilor în cadrul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru „Agenda de Reforme aferentă Planului de Creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027 și impactul reformelor economice asupra sectorului IMM”, 01.08.2025 (Vinogradova N.)
  - Ședința a Grupului de Lucru 5 „Creșterea competitivității Republicii Moldova în contextul aderării la UE” în cadrul Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru, organizată la inițiativa Ministerului Muncii și Protecției Sociale/ proiectul Legii cu privire la cerințele de accesibilitate aplicabile unor produse și servicii, care transpune Directiva (UE) 2019/882. 15.10.2025 (Vinogradova N.)
  - Grupul de lucru 1 “Eliminarea constrângerilor în activitatea antreprenorială”, din cadrul Consiliului Economic al Prim-ministrului: Participare la ședința, organizată împreună cu Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, cu obiectivul consolidarea cooperării și identificarea soluțiilor eficiente pentru optimizarea procesului de import și plasare pe piață a produselor alimentare în Republica Moldova. 3.03.2025 - VINOGRADOVA Natalia.
- Consiliul de Coordonare Interinstituțională.**
- Analiza contribuției Grupului de Lucru pentru Criteriul Economic pentru elaborarea Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la UE (PNA), 2025. Contribuții la definitivarea capitolului Integrarea economică cu UE și competitivitatea prețurilor al Programului Național de Aderare (PNA). Executor Victoria Fala.

3. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED).

- Grupul de lucru pentru evaluarea conformității legislației naționale în raport cu cea comunitară pentru screening-ul bilateral Moldova-UE.
- Membrii Grupului de lucru al Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării GL 20 Politica Industrială și Antreprenorială (2024-2025):
  - o Pregătirea răspunsului la o parte din întrebările indicate în cadrul Chestionarului aferent Screening-ului Bilateral din cadrul GL20 „Politica antreprenorială și industrială”, 3 martie 2025 (Novac A.)
  - o Participarea la ședința în vederea pregătirii proiectului Poziției de Negociere pe Capitolul 20 Politica industrială și antreprenorială, 11.06.2025 (Vinogradova N.)
- Participare la ședința: Direcția cooperare economică internațională Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării al Republicii Moldova. PRIORITAR (Runda II de consultări): Proiectul Protocolului celei de-a VI-a reuniuni a Comisiei interguvernamentale moldo-azere de colaborare comercial-economică. Demersului MDED nr.15-543 din 19.02.2025, precum și

---

a acțiunilor necesare pentru buna organizare celei de-a VI-a reuniuni a Comisiei interguvernamentale moldo-azere de colaborare comercial-economică. (Popa Viorica).

- Grup de lucru (Program de dezvoltare a clusterelor, elaborare de rapoarte, note pentru program);
- Grup de lucru responsabil de dezvoltarea modelului de prognozare a pieței muncii (Timuș A., Toacă Z.);

4. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

- prezentarea Normativelor veniturilor nete;
- consultări comune pe marginea implementării RICA / FADN în Republica Moldova.
- participare în grup de lucru cu prezentarea studiului privind TVA în țările UE pe lanțul valoric al producătorilor agricoli.
- Contributie la reviziunea prezentării privind produsele fertilizante, în contextul pregătirii pentru Screeningului Bilateral RM UE, Capitolul 1 "Free Movments of Goods", compartimentul "Chemicals, chemical products". Țirigan Sergiu.
- Asigurarea suportului în defintivarea prezentării pe domeniuk "Vehiculele Agricole și forestiere", în contextul pregătirii pentru Screeningului Bilateral RM UE, Capitolul 1 "Free Movments of Goods", compartimentul "Chemicals, chemical products". Țirigan Sergiu.
- Participare ședință tehnică privind transpunerea Regulamentului UE 167/2013 – 3 martie 2025, acțiuni consulative ulterioare. Țirigan Sergiu.
- Suport la elaborarea răspunsului la întrebările incluse în chestionarul pe Utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar, în contextul pregătirilor pentru Screeningului Bilateral RM UE, Capitolul 12 Siguranță a alimentelor, politici sanitare și fitosanitare. Țirigan Sergiu.

5. Ministerul Finanțelor.

- Grup de lucru responsabil de cadrul bugetar pe termen mediu pentru perioada 2024-2026. Conform Ordinului MF nr. 7 din 26 ianuarie 2023.
- Comisia de certificare în domeniul auditului intern în sectorul public. Grup de lucru, Confirmarea disponibilă pe: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143138&lang=ro
- Grup de lucru "Politica macroeconomică", ședința de lucru-eveniment "Politica macroeconomică și fiscală pe calea către UE", 27 februarie 2025
- Comisia de certificare în domeniul auditului intern în sectorul public, confirmarea disponibilă pe: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143138&lang=ro

6. Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

- Monitorizarea prețurilor medii cu amănuntul la bunuri de primă necesitate pentru copilul nou-născut în cadrul Metodologiei pentru calculul valorii monetare a coșului minim de bunuri necesare la nașterea copilului, calculul costului mediu al bunurilor respective și calculul valorii monetare a coșului de bunuri necesare la nașterea copilului pentru 11 luni

---

ale anului 2024 (scrisoarea MMPS nr. 12/6505 din 19 decembrie 2024, răspuns INCE nr.02/02 din 06 ianuarie 2025).

7. Ministerul Mediului

- Grup de lucru interministerial pentru promovarea economiei verzi și circulare. Ordin nr. 94/117 din 10.07.2023;

8. Ministerul Educației și Cercetării

- Completarea chestionarului MEC, destinat colectării informațiilor privind revistele științifice la care se beneficiază deja de acces și cele la care se dorește obținerea accesului, inclusiv cu menționarea costurilor instituționale , 28.05.2025 (N.Vinogradova)
- Elaborarea Planului de acțiuni pentru Programul de implementare a Strategiei de Dezvoltare „Educația 2030” pentru anii 2026-2030.

9. Biroul Național de Statistică

- Grup de lucru interinstituțional responsabil de ajustarea metodologiei de calculare a sărăciei absolute și celei extreme;

10. Academia de Științe a Moldovei. Expertize și informații oferite. Participari în cadrul audierilor publice;

11. Observatorul Muncii (LMO) Moldova, Membru comitetul tehnic

12. Institutul Național de Standartizare (INS) - Participare Membru a comitetului tehnic CT 49,), participare în comitetele internaționale ISO/TC 163 Thermal performance and energy use in the built environment și ISO/TC 301 Energy management and energy savings

13. Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală (AGEPI). Activități comune privind înregistrarea și protecția dreptului de autor asupra produselor științifice realizate în cadrul programelor/ proiectelor de cercetare .

14. Comisia Națională a Pieței Financiare, oferirea expertizei în domeniul pieței de capital din Republica Moldova https://www.cnpf.md/ro/cnpf-exploreaza-perspectivile-de-dezvoltare-a-pietei-de-capital-in-colaborare-cu-6307_93841.html

15. Biroul Național de Statistică (BNS).

- Colaborarea în domeniul furnizării informațiilor relevante cercetărilor (derivă din acordul de colaborare privind furnizarea de informații statistice între INCE, ASEM și BNS).

16. Institutul de cercetări pentru culturile de câmp Selecția, Bălți:

- Participare în proiect bilateral PN-IV-P8-8.3-ROMD-2023-0215 privind agricultura regenerativă și economia circulară.

17. Federația Națională a Fermierilor din Moldova:

- Activitate comună în cadrul proiectului internațional „Eco-efficiency and sustainability of small-scale farming” (SECOFARM).

22. Rețeaua de Dezvoltare a Comunităților Rurale (RDCR) - membru al Consiliului de administrație (Lucașenco, E.)

23. Federația Agricultorilor din Republica Moldova (FARM). Activitate comună în cadrul RDCR, alte activități de cercetare și lobby

18. Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova - în baza acordului de parteneriat, organizare de manifestări științifice, publicații comune, etc.

19. ULIM - activitate didactică

20. Universitatea de Studii Europene din Moldova

21. UTM, parteneri proiect ERASMUS

Colaborarea la nivel internațional

22. Institutul de Economie Mondială, Academia Română:

- colaborarea pe linia de cercetare, implementarea proiectului PN-IV-P8-8.3-ROMD – 2023-0052, Consolidarea expertizei în integrarea financiară și fiscală, 2024-2025;
- promovarea reciprocă a rezultatelor, expertiză și organizarea evenimentelor

23. Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală, București, România

- promovarea reciprocă a rezultatelor, expertiză și organizarea evenimentelor

-
- co-organizatori ai Simpozionului internațional ECONOMIE AGRARĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ -TENDINȚE ȘI PROVOCĂRI- 2024. Agricultura și economia rurală între tradiție, inovare și sustenabilitate.
- 24. Institutul de Economie Agrară, București, România**
- promovarea reciprocă a rezultatelor, expertiză și organizarea evenimentelor
  - co-organizatori ai Sesiunii științifice internaționale Cercetări de Economie Agrară și Dezvoltare Rurală: Reziliență, Sustenabilitate și Profitabilitate în Sectorul Agricol și Spațiul Rural
- 25. Institute of Agricultural Economics, Belgrade, Serbia**
- promovarea reciprocă a rezultatelor, expertiză și organizarea evenimentelor
  - Co-organizatori International Scientific Conference - "SUSTAINABLE AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT V", Serbia, Belgrad
- 30. IFCN Dairy Research Network** – responsabili de elaborarea bazei de date pe sectorul produselor lactate, informație transmisă anual către IFCN. Datele la nivel de țară (Republica Moldova) sunt prezentate în cadrul publicației IFCN Dairy Report 2025. Ceban A.
- 31. European Rural Development Network (ERDN).** Colaborare în domeniul schimbului de informații privind dezvoltarea rurală, politicile de sprijin a dezvoltării rurale.
- 26. Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ):**
- Participarea în 2 proiecte, finanțate de GIZ.
  - participarea comună la workshop-uri, training-uri.
- 27. Centrul de Cercetări Financiare și Monetare „Victor Slavescu”, Academia Română:**
- promovarea reciprocă a rezultatelor, expertiză și organizarea evenimentelor
  - colaborarea pe linia de cercetare
- 28. Focus Economics:**
- Completarea chestionarului pentru elaborarea studiului Impactul tarifelor asupra economiei globale elaborate de către Focus Economics, 18 aprilie 2025 (Fala V.).
  - Revista FocusEconomic, lunar, în format online și gratuit, analiza și prognoza evoluție economice a țărilor din spațiul ex-sovietic (Toacă Zinovia). Disponibil pe: https://www.focus-economics.com/awards/?atype=countries&ayear=2024&acomm=&aindi=overall&acoun=country_moldova#awards-filters
- 29. Universitatea OVIDIUS din Constanța** - Cadru didactic invitat în scopul desfășurării de activități didactice.
- 30. Institutul de Economie Circulară, Cluj Napoca, România** - Parteneri în Proiect bilateral PN-IV-P8-8.3- ROMD-2023- 0215 Studii Și Investigații Privind Interplayul Dintre Agricultura Regenerativă Și Economia Circulară Din România Și Republica Moldova
- 31. Mykolas Romeris University** - realizarea proiectului **Erasmus**: Critical role of PUBLIC employees in CIRcular ECONomy implementation: Embedding circular economy thinking in HEIs,
- 32. Universitatea C. Brâncuși, Pitești, România** - Co-organizatori Conferința Științifică Internațională "Accounting and Finance – the Global Languages in Business" (AFISC)", Pitesti, Romania; Membru a comitetului organizatoric
- 33. Universitatea ”Dunărea de Jos” din Galați** - Profesor invitat. curs predate la master Eficiența Economică a Investițiilor și Ecoantreprenariat
- 34. Universitatea din Ucraina: SIMON KUZNETS KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY OF ECONOMICS** - realizarea proiectului **Erasmus**: Critical role of PUBLIC employees in CIRcular ECONomy implementation: Embedding circular economy thinking in HEIs,
- 35. Universitatea din Ucraina: KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY OF RADIO ELECTRONICS** - realizarea proiectului **Erasmus**: Critical role of PUBLIC employees in CIRcular ECONomy implementation: Embedding circular economy thinking in HEIs,
- 36. Universitatea din Ucraina: OPEN INTERNATIONAL UNIVERSITY OF HUMAN DEVELOPMENT UKRAINE** - realizarea proiectului **Erasmus**: Critical role of PUBLIC

-
- employees in CIRcular ECONomy implementation: Embedding circular economy thinking in HEIs,
37. Universitatea din Estonia; TALLINNA TEHNIKAKORGKOOOL - realizarea proiectului **Erasmus**: Critical role of PUBLIC employees in CIRcular ECONomy implementation: Embedding circular economy thinking in HEIs,
  38. Universitatea din **Austria** CAMPUS 02 FACHHOCHSCHULE DER WIRTSCHAFT GMBH - realizarea proiectului **Erasmus**: Critical role of PUBLIC employees in CIRcular ECONomy implementation: Embedding circular economy thinking in HEIs,
  39. **Universitatea din Bremen, Germania**, Catedra de Afaceri Mici și Antreprenoriat (LEMEX) - Inițierea relațiilor de parteneriat instituțional dintre ASEM și Universitatea din Bremen, Germania, în cadrul proiectului internațional „Entrepreneurial and digital innovation in Moldova – Supporting Ukrainian Refugees” (Colesnicova T., Vinogradova N.)
  40. **Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, în parteneriat cu Biblioteca Județeană Astra din Sibiu și Fundația „Academia Ardeleană” a Universității Lucian Blaga din Sibiu, România** – participarea cu prezentări a rezultatelor științifice la Conferința internațională „*Securitatea umană. Abordări teoretice și aplicații practice*”, HSTAPA 2025, ediția a 4-a, 7-8 Noiembrie 2025.
  41. **Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”, Iași, România** – participarea cu prezentări a rezultatelor științifice la Conferința internațională „*Dezvoltarea economico-socială durabilă a euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere*”, ediția a 21-a, 24 octombrie 2025.
  42. **Universitatea Agribusiness și Dezvoltarea Rurală (UARD), Plovdiv, Bulgaria** – participarea la Winter academic days in UARD, 1-5 December 2025, Conferința științifică internațională. <https://www.uard.bg/bg/news/view/1469>
  43. **Institutului de Prognoză Economică (IPE) din cadrul Academiei Române, București, România** - Participare la Conferința științifică internațională „*Recent Advances in Economic and Social Research*”, 11-12 decembrie 2025.
  44. **Azerbaijan State Oil and Industrial University.**
    - A fost pregătit primul draft al acordului de colaborare dintre INCE, ASEM și Azerbaijan State Oil and Industrial University. (T.Gutium – membru al echipei de coordonare).
  45. **Baku Business University, Republic of Azerbaijan.**
    - Organizarea evenimentelor științifice (Conferința internațională științifico-practică “New Strategic Approaches to the Development of Competitive Economy in Strengthening Sovereignty” (internațională), organizată de Baku Business University; Baku, Azerbaidjan, 25.04.2025),
    - elaborarea articolelor cu coautori din BBU (Gutium T.).
  46. **UNEC, Universitatea Economică de Stat din Azerbaidjan.**
    - Elaborarea articolelor cu coautori din UNEC (Gutium T.).
  47. **National Aerospace University “Kharkiv Aviation Institute”.**
    - Organizarea evenimentelor științifice, elaborarea articolelor cu coautori din “Kharkiv Aviation Institute” (Gutium T.).
  48. **Universitate din Tianjin, China**
    - Pe 12 decembrie a avut loc prima ședință (online, zoom), primele discuții cu privire la un proiect viitor în domeniul logisticii dintre ASEM și universitatea din China. Urmează să fie semnat un acord/memorandum în 2026. (participant – D.Niculăiță)
  49. **Universitatea din Mannheim, Germania; Institutul Micului Business (imf).**
    - Organizarea în comun a Atelierului de lucru „Practical AI Tools for Researchers” (Instrumente practice de inteligență artificială pentru cercetători), 25.06.2025
  50. **Universitatea "CONSTANTIN BRÂNCUȘI", Târgu-Jiu, România.** Elaborarea unei propuneri de proiect bilateral PN-IV-PCB-RO-MD-2024-0415 "GUARD" - Generarea de

---

Evaluări Unice pentru Detectarea Riscurilor, Liviu Marius Cirtina, Competiția “Proiecte complexe bilaterale cu Republica Moldova”,

51. Institutul de Cercetare a Calității Vieții, București, România. Inițierea de noi colaborări, vizita de lucru la INCE a dnei Corina DRĂGAN, drd., Colaborarea pe linia de cercetare, evenimente organizate.

52. Academia de Stat de Reglementare Tehnică și Calitate, Odesa, Ucraina:

- colaborare științifică, schimb de experiență și diseminarea reciprocă a rezultatelor științifice.
- Participarea în organizarea International competition of student scientific works „Black Sea Science 2025” (Colesnicova T., Timuș A., Ciobanu M., Iațișin T. – jury members).

Acțiuni COST COST 2025

1. Timofei Olga COST – CA 20133, Cross-Border Transfer and Development of Sustainable Resource Recovery Strategies Towards Zero Waste (FULLRECO4US), **perioada de implementare 2021-2025**, <https://www.cost.eu/actions/CA20133/>, <https://www.cost.eu/actions/CA20133/#tabs+Name:Management%20Committee>
2. Timofei Olga COST – CA 22156, Transformations international Experience and Research network for Sustainable futures (TransformERS), **perioada de implementare 2023-2027** <https://www.cost.eu/actions/CA22156/>, <https://www.cost.eu/actions/CA22156/#tabs+Name:Management%20Committee>
3. Iordachi Victoria. COST - CA 21103 - Implementation of Circular Economy in the Built Environment (CircularB), **perioada de implementare 27/10/2022- 26/10/2026**, <https://www.cost.eu/actions/CA21103/>
4. Gribincea C. membru a comitetului de management CA23116 - Open Palaeoecological Data - analysing the past building foresight (PalaeOpen) **perioada de implementare 16/10/2024 - 15/10/2028**, <https://www.cost.eu/actions/CA23116/>
5. Gribincea Corina. membru a comitetului de management CA CA22141 - Integrated DSS for delivery of ecosystem services based on EU forest policies (DSS4ES), perioada de implementare 29/09/2023 - 28/09/2027 <https://www.cost.eu/actions/CA22141/>
6. Staver L. Cost Action 23133 “*Large-scale interdisciplinary Alliance on Nature-based SoLutions and Health: Indicators, Inequality and Innovation*” (LILY), position – MC Member and WG 1, 2, 3, 4, perioada de implementare 21 october 2024 – 20 october 2028
7. Staver L. Cost Action 24122 “*multiscale Stochastics, Patterns, and Analysis of Combinatorial Environments*” (mSPACE), position – WG member (WG1,3) perioada de implementare 19 september 2025 – 18 september 2029
8. Staver Liliana, COST – CA 20137, Making Young Researchers’ Voices Heard for Gender Equality (VOICES), **perioada de implementare 2021-2025**, [Action CA20137 - COST](https://www.cost.eu/actions/CA20137/)
9. Staver Liliana, COST – CA 22138, Recovering of Mining District Network (REMINDNET), **perioada de implementare 2023-2027**, [Action CA22138 - COST](https://www.cost.eu/actions/CA22138/)
10. Popa Viorica. Cost - CA 23117 Connecting Critical Pedagogies, Inclusive Art Forms and Alternative Barometers for Urban Sustainability, perioada de implementare 2024-2028.
11. Lucașenco E. COST, CA 23107 - Network for Evidence Synthesis in The Agri-Food Sector (EU-NESA).